

تذکرات مجلس شورای ملی

صورت مشروح مذاکرات مجلس

روز یکشنبه چهارم اردیبهشت ماه ۱۳۲۹

فهرست مطالب :

- ۱) تصویب صورت مجلس
- ۲) سؤال آقای مهندس شبیانی راجع باسفالت راه قم تا کاشان و جواب آقای وزیر راه
- ۳) سؤال آقای خلعت بیری راجع بنظارت وزارت بهداری در آزمایشگاه ها و جواب آقای معاون وزارت بهداری
- ۴) تقدیم دو فقره سؤال بوسیله آقایان صدرزاده و غیر طباطبائی
- ۵) شور اول گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح نظامنامه انتخابات مجلس سنا
- ۶) طرح گزارش اصلاحی مجلس سنا راجع بترتیب خدمت نظام وظیفه مشمولین اردبیل به بالا و تصویب آن
- ۷) طرح و تصویب گزارش کمیسیون فرهنگ راجع به پرداخت شصت لیره سالیانه بدانشگاه کمبریج بیاد مرحوم یرقور ادوارد برون و ارسال بمجلس سنا
- ۸) طرح تصویب گزارش کمیسیون امور استخدام راجع بپیوسته کارمندان کشوری و ارسال بمجلس سنا
- ۹) طرح و تصویب گزارش کمیسیون دادگستری راجع برسیدگی بجرام عمومی افسران و کارمندان نیروی مسلح شاهنشاهی در دادگاه های عمومی و ارسال بمجلس سنا
- ۱۰) شور اول گزارش کمیسیون امور اجتماعی و کار راجع بقبول توصیه نامه بین المللی شماره ۱۰۶ مربوط بتمطیل هنثکی
- ۱۱) شور اول گزارش کمیسیون امور اجتماعی و کار راجع بالعاق بترصیه نامه بین المللی شماره ۱۰۳ مربوط بتمطیلات هنثکی
- ۱۲) شور اول گزارش کمیسیون گمرکات و انحصارات راجع بتبذیل نام سازمان پلیس گمرک بسازمان انکهبانی وانظمامات گمرکات وانحصارات
- ۱۳) شور اول گزارش کمیسیون دادگستری راجع باصلاح بعضی از مواد آیین دادرسی مدنی
- ۱۴) تعیین موقع دستور جلسه بعد ختم جلسه

مجلس دوساعت پیش از ظهر بپایان آقای

رضاحکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت فائین جلسه قبل قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد :)

فائین با اجازه آقایان : دکتر مشیرفطمی . کاظم شبیانی . سنندجی . تربتی . هامری . برومند . مشار . دکتر شاهکار . ذوالفقاری . مهندس هدایت . محمودی . دکتر عدل . دکتر دادفر . کیو . نضائی . بزرگ ابراهیمی . ابتهاج . شادمان . باقر پوشهری . صارمی . دکتر امین . دشتی . مهندس اردبیلی . دکتر ضیائی . اسفندیاری . دکتر سعید حکمت . اریه . قراگزلو . رامبد . دکتر اسلان انشار . اورنگ . کدیور . بوزور . طباطبائی قمی . امامی خوئی . فائین با اجازه - آقایان : دکتر طاهری . فرشی .

رئیس - نظری نسبت بصورت مجلس نیست ؟ آقای صدرزاده .

صدرزاده - يك اصلاحات عبارتی در بنات بنده هست اصلاح میکنم میدهم به تند نویسی .

رئیس - بنده دیگر نظری نسبت بصورت مجلس نیست (اظهاری نشد) بصورت مجلس تصویب شد .

۲- سؤال آقای مهندس شبیانی راجع باسفالت راه قم تا کاشان و جواب آقای وزیر راه

رئیس - سؤالات مطرح است . آقای مهندس شبیانی .

مهندس شبیانی - سؤال بنده مربوط بر راه قم و کاشان است که این راه در پنجسال پیش مدیرش را عوض کردند يك راه قدیمی

داشت که از کوهپایه رد میشد و این راه چون راه قدیم بود اسفالت نبود ولی مزاحمتی هم برای مردم فراهم نمیکرد سازمان برنامه در چهار پنجسال قبل يك راه جدیدی احداث کرد که از جمله رد میشد این راه البته پنج شش کیلومتر یاده کیلومتر کوتاه تر از راه قدیمی بود ولی در این شش سال که این جاده ساخته شده به پنج چاه قابل عبور نیست یعنی يك جاده ای را با سنگ و خاک ساخته اند و به چوچه اتومبیل سواری از این جاده نمیتوان عبور کند و حتی پرتگاه هم شده و تپه سار سربست صفاری که اخیراً تشریف آورده اند ملاحظه فرمودند این جاده قرار بود در دو سال قبل اسفالت شود پس از ساختن این راه بنده سؤال کردم که کی این راه را اسفالت میکنند جواب گفتند که یکسال بعد از خاتمه راه گفتیم ملت چیست گفتند برای اینکه این راه باید کوبیده شود سفت شود بعد اسفالت کنند ملاحظه فرمائید در يك مملکتی که مسائل حمل و نقل واسباب بدگی و اتومبیل بچه گرانی برای مردم تمام میشود (اکبر - همه جا به بنظر او راست) واقفاً در تمام شهرستانها این مشکل هست البته بنده سؤال کردم چون مردم کاشان بی اندازه ناراحتند هر روز مآیله اینجا سینه بکی اتوبوس و کامیونها شکایت میکنند (صفاری - عبور میسر است) بنده خوشوقتم که تپه سار صفاری این مطلب را میفرماید حالاً می خواستم ببینم که وزارت راه در این باره چه کرده بعد عرضی دارم که بعضی میفرمایند .

رئیس - آقای وزیر راه و وزیر راه (سراشکر انصاری) بطوریکه جناب آقای مهندس شبیانی

نماینده معتمد فرمودند راه قم و کاشان از اعتبارات سازمان برنامه در پنجسال قبل ساخته شد ولی بعلت تقابل اعتبارات سازمان برنامه موفق نشدند که اعتبار لازم در این قسمت در اختیار وزارت راه برای اسفالت راه بگنجانند تا اینکه در اسفند ماه گذشته طی نامه‌ای سازمان برنامه بوزارت راه اعلام کرد که در سال ۳۹ معادل ۴ میلیون ریال در اختیار وزارت راه خواهیم گذاشت بلا فاصله مأموریتی که باین راه تهران و قم مشغول کار هستند بجهل رفتند برآورد کارهای اسفالتی و کارهایی که لازم است انجام داده شده است که الان حضورتان تقدیم میکنم ملاحظه فرمائید والان هم مشغول تکمیل وسائل هستند که از تیرماه امسال اسفالت راه تهران و قم شروع شود (شبیانی - بده) بین قم و کاشان را هم شروع کردیم (منظور همان است که یک مقدار وسائلی بین تهران و قم کار می کنند اینها انتقال بیدامی کنند راه قم و کاشان و یک مقدار وسائلی که کسرداریم سفارش داده‌ایم و در تیر ماه اسفالت این راه شروع میشود و با اعتباراتی که تعیین کرده‌اند تا اواسط ۴۱ این کار تمام میشود

رئیس - آقای مهندس شبیانی
مهندس شبیانی - بنده از این وعده‌ای که جناب آقای وزیر راه فرمودند راجع به اسفالت راه قم و کاشان سیاست سازمان امیدوارم این برنامه اجرا شود منتھی همان طوری که آقایان نمایندگان شهرستانها مطلع هستند در کارهای اجباری و بعضی کارها است که افراد میتوانند کمک کنند مانند فرهنگ و بهداشت چنانکه مردم شیراز کمک کردند در ریختن راه‌های ملی و مدارس حرفه‌ای بوجود آورده و ولی راه یک مسئله است که صرفاً دولت باید اقدام کند و نمیشود توقع داشت که مردم یک شهرستان بیایند راه اسفالت کنند (اکبر - مخصوصاً راه درجه یک) ما انتظار داریم که باین موارد سنگینی که روی نفت زبیرین و کازوئیل و هوارض صدی پنج اسفالت مردم می بردازند لااقل در هر شهرستان دولت یک چند کیلومتری اسفالت کند بنده میگویم دولت سالی هزار کیلومتر دوازده کیلومتر راه اسفالت کند اگر دولت سالی سیصد چهارصد کیلومتر متر راه اسفالت میکرد مادر این چهارساله لااقل ۱۲۰۰ یا ۱۶۰۰ کیلومتر راه اسفالت داشتیم بنده متشکر میشوم اگر در این سه چهارساله که دولت مشغول این کار بوده معلوم شود چه کرده آنرا اطلاع ما برساند چون اغلب مردم اطلاع ندارند که در این سه چهار سال ما چقدر راه در ملکتمان اسفالت کردیم اگر این رقم آقای وزیر راه بدهند بنده بی اندازه متشکر میشوم وزیر راه - بنده با اجازه مقام ریاست برنامه کارهایی که انجام شده است تقدیم خواهم کرد که ملاحظه فرمائید در این

مدت چه کارهایی انجام شده است
۳- سوال آقای خلعت بیری راجع بنظارت وزارت بهداشت در آزمایشگاهها و جواب آقای معاون وزارت بهداشت

رئیس - آقای خلعت بیری - سوال بنده مربوط به یک قضیه ای است که ربط دارد بصحت عمومی والایته بنده سوال کننده هستم ولی چند خوب بود که از آقایان اطباء محترمی که در این مجلس تشریف دارند استعلام می کردم که این سوال را آقایان میفرمودند سوال بنده اینست که وزارت بهداشت چه نظارتی در مورد آزمایشگاهها دارد یک گذشته بیماریهای تشخیص داده میشود است ولی بطور قطع بیماریهایی که امروز بکمک آزمایشگاه میشود تشخیص داده شده است بیشتری دارند و بهین دلیل هم است که با پیشرفت طب و ایجاد آزمایشگاهها و کمک آزمایشگاه مرکب و مرکب دیگر در تمام کشور ها کمتر شده است و در کشور ما هم بطور قطع نسبت به چند سال قبل مرکب و مرکب عمومی کمتر شده است و اما نظارت وزارت بهداشت در آزمایشگاهها در حدود لایحه قانونی مقررات امور پزشکی و داروئی و مواد شورئی و آشامیدنی است که بتصویب کمیسیون مشترک مجلسین رسیده است به موجب ماده یک این قانون وزارت بهداشت ایجاد هر آزمایشگاهی را باید رسیدگی قبلی بکند بصلاحت فنی و علمی تقاضا کننده رسیدگی بکند و بوسیله که در اختیار دارد رسیدگی بکند محل آزمایشگاه را که میخواهد افتتاح بکند بازرسی بکند و بعد پروانه‌ای برای افتتاح آن آزمایشگاه صادر بکند در همین چندساله‌ای که اشاره فرمودید بهین ترتیبی که عرض رسید وزارت بهداشت در حدود ۷۰ آزمایشگاه را در تهران و شهرستانها که از حیث داشتن وسائل کار و صلاحیت مسئول و مدیر آزمایشگاه کامل بوده اند اجازه داده است و پروانه صادر کرده است برای تشخیص صلاحیت هم علاوه بر این که طبق ماده شش همین قانون این اشخاص باید یاد کتر در پزشکی یا داروسازی یا دام پزشکی و یا علوم شیمی باشد باید دارای گواهی نامه‌های مخصوص درجه‌های تکلیلی آزمایشگاههای باشد چه از دانشکده پزشکی تهران صادر شده باشد و خواهار کشورهای خارجه والایته برای رسیدگی باین مدارک هم در وزارت بهداشت یک کمیسیون مرتباً تشکیل میشود مقرر یک بار یاد گرفته بکار بر حسب عهده تقاضا هائی که میرسد و در آن کمیسیون ذیصلاحیت ترین اشخاصی که میتوانند برای این کار اظهار نظر بکنند در مورد آزمایشگاهها و صاحب نظر هستند کت دارند و وزیر نظر معاون وزارت

بهداری و تقاضاهائی رسیده است که رسیدگی میکنند اشخاصی که در این کمیسیون عضویت دارند رئیس بامعاون است و بواسطه رئیس یا معاون بنگاه رازی یک استاد سرشناسی و میکروب شناسی و انگل شناسی است و شیمی بیولوژی دانشکده پزشکی و بکنفر هم از مدیران آزمایشگاههای آزاد محل بنا بر این یک کمیسیون ذیصلاحیتی بصدارک و سوابق این اشخاص رسیدگی میکنند در صورتی که آنها مدارک علمی کافی داشته باشند به آنها اجازه افتتاح آزمایشگاه میدهند پس از اینکه آزمایشگاهها دائر میشود البته وزارت بهداشت هم این حق را که حق نظارت بر جمع مؤسسات درمانی و داروئی و آزمایشگاههای است دارد در این آزمایشگاهها هم اعمال میکنند بازرسی هائی در این آزمایشگاهها انجام میشود این حدود اختیاراتی است که تاکنون وزارت بهداشت دارد و بموجب قانونی برای این کار کسب شده است ولی یک لایحه قانونی هم که جان شون این لایحه است که بتصویب کمیسیون مشترک رسیده است و کاملتر از آن است تقدیم مجلس محترم سنا شده است که در اول آن لایحه هم گذشته است و حالا در کمیسیون بهداشتی مجلس سنا است و انشاءالله امدهارم بتصویب آن بشود نظارت بهداشتی در این مؤسسات بفتح مردم و بفتح سلامتی مردم بیشتر شود و البته این لایحه پس از تصویب مجلس سنا به مجلس شورای ملی خواهد آمد و بازرشادر اهرمانی آقایان اعضاء کمیسیون بهداشتی هر نظر اصلاحی هم که باشد اضافه خواهد شد و وزارت بهداشت عمل خواهد کرد

رئیس - آقای خلعت بیری - اگر از این سوالی که بنده امروز طرح کردم در حضور نمایندگان محترم یک نتیجه عملی گرفته بشود بنظر بنده یک خدمتی است که ب مردم شده است برای اینکه کمتر معالجه است که امروزه در آزمایشگاه مراجعه نکنند بنده نمیدانم ولی شاید پنجاه درصد چهل درصد سی درصد مراجعانی که به آقایان اطباء می شود منتهی میشود به آزمایشات مختلف (دکتر آبی - بیشتر) جناب آقای دکتر جواب بدهد معلومست که درست نیست و شما بهینند آزمایشگاه زوزی پنجاه شصت و حتی تا صد جواب میدهد در ظرف ۲۴ ساعت جواب میدهد این معلومست که تحقیق نگردد است پس این از دلایل ناقص بودن آنها است ثانیاً اشخاص صلاحیتدار باید پشت دستگاهها باشند بنده اخیراً که با انکسافان رفتم دیدم که در آزمایشگاهها همان دکترم تخصص خودش خون گرفت خودش مایع مکرر کرد خودش جواب داد این خیلی اهمیت دارد اگر در آزمایشگاه خوب داشته باشید ناده نفر متخصص بفرزاد آزمایشگاههای است که اشخاصی را از سر خیابان از دوستان خود آدمهای بیچاره پاورند آنها و روزی ده یا نوزده تومان بآنها میدهند میگویند جواب مردم را بده کسی که روزی ده یا نوزده تومان میبگیرد که حقوق بکنفر کار است این صلاحیت ندارد باید پشت دستگاه آزمایشگاه

صفحه ۴

آن طور که قبل وزارت بهداشتی هست نیست والا اگر نظارت و کنترل صحیحی باشد آزمایش خون فرق نباید بکند میکروب الاریا یا حصیه فلان مرض را بنده گمان نمیکنم در ایران و یازیس شکشان فرق کند هر دو یکی است بنده نمیدانم درست میگویم یا غیر شکل آنکرو گرم یک جور است اشکالشان یک جور است شکل که فرق ندارد که بگوئیم میکروب مالاریا یا بران شاخ دارد و مالاریا یا لاریا ندارد پس بنا بر این نباید اینقدر تفاوت بین آزمایشگاهها و نتایجی که در ایران هست باشد بنده خیال میکنم کنترل صحیح در کار نبوده در صورتی که محتما باید کنترل صحیح در کار باشد نبودن کنترل صحیح یکی دلیلش اسباب و آلات است اگر اسباب و آلات مدرنیکه در اروپا و سایر ممالک هست در اینجا هم همان اسباب و آلات باشد و وزارت بهداشتی هم کنترل بکنند نتیجه عمل فرق نمیکند اما اگر یک وسیله یا یک دستگاه مال ۳۰ سال پیش باشد باینکه دستگاه مدرن بنده گمان میکنم دستگاه مدرن را اگر این اشخاص داشته باشند این دستگاهها مدرن شاید بهتر باشد پس بنا بر این در درجه اول اسباب و آلات و ادوات این آزمایشگاهها باید کنترل شود البته بنده نمیگویم همه شان این ایراد اول وارد است ممکنست که خیلی هایشان هم دستگاه صحیح داشته باشند بنا بر این ایراد اول است که من تصور میکنم وزارت بهداشتی در این مورد یک کنترل دائم ندارد و قبل از تاسیس آزمایشگاه اجازه دادن آن باید وقت بشود و ممکن است پس از یکسال دو سال و سه سال شرایط آزمایشگاه مطابق پنجسال قبل باشد بنا بر این کنترل دائمی باید وجود داشته باشد دو سه ساله کار زیاد قبول کردن است شما اگر کنترل داشته باشید یک آزمایشگاهی با دو نفر مستخدم و یک نفر دیگر روزی بصدر نظر جواب میدهد جناب آقای دکتر آبی بوجدان قسم این جوابها درست است ؟ (دکتر آبی - نفیر) میفرمائید آخر اگر یک آزمایشگاه بخواهد روزی به دو دست نفر جواب بدهد معلومست که درست نیست و شما بهینند آزمایشگاه زوزی پنجاه شصت و حتی تا صد جواب میدهد در ظرف ۲۴ ساعت جواب میدهد این معلومست که تحقیق نگردد است پس این از دلایل ناقص بودن آنها است ثانیاً اشخاص صلاحیتدار باید پشت دستگاهها باشند بنده اخیراً که با انکسافان رفتم دیدم که در آزمایشگاهها همان دکترم تخصص خودش خون گرفت خودش مایع مکرر کرد خودش جواب داد این خیلی اهمیت دارد اگر در آزمایشگاه خوب داشته باشید ناده نفر متخصص بفرزاد آزمایشگاههای است که اشخاصی را از سر خیابان از دوستان خود آدمهای بیچاره پاورند آنها و روزی ده یا نوزده تومان بآنها میدهند میگویند جواب مردم را بده کسی که روزی ده یا نوزده تومان میبگیرد که حقوق بکنفر کار است این صلاحیت ندارد باید پشت دستگاه آزمایشگاه

مذاکرات مجلس شورای ملی

جواب اطباء را بدهد این نقص با کمال تأسف وجود دارد یک عده از آزمایشگاهها میروند اشخاصی خیلی عادی را میآورند (صدرزاده قانونی در این خصوص گذشت) کنترل درست اینست که وزارت بهداشتی چند نفر از اطباء وزارت بهداشت خود را تعیین کند که هر هفته به آزمایشگاهها مراجعه کنند بهینند چند نفر جوابهای این اشخاص را ببرند پیش اطباء تحقیق بکنند بهینند اما العالیته که شده چه نتیجه‌ای داده با اول با خود مرخص نماس بگیرند و تحقیق بکنند و یک کنترل صحیح بکنند از لحاظ اسباب و آلات و اشخاص واجد صلاحیت و میزان کار بازرسی بکنند که همینطور آزمایشگاهها و رفته جواب بکنند و مردم بهینند آزمایشگاه با جایگاه فرق دارد این است که بنده این اظهارات را از این جهت کردم که وزارت بهداشتی در آبنده نسبت به آزمایشگاهها یک توجه بکنند و این موضوع را بازمه دنبال خواهم کرد از آقای دکتر اعتمادیان تقاضا میکنم که ایشان با اشخاص مربوطه صحبت فرمائند و یک طریق کنترل مینماید فرمائید که چه نحو کنترل وجود دارد که وضع ما سابق فرق کرده باشد (مهران - کنترل داروهارا هم فرمائید) بنده در این مورد هم یک سوالی کرده‌ام راجع به آمپوها و سرمها بنده امیدوارم که هفته دیگر آنرا هم اینچاطرح بکنم

رئیس - آقای معاون وزارت بهداشتی فرمائید

معاون وزارت بهداشتی - در این باره همانطور که عرض رساندم با قانونی که تقدیم مجلس محترم سنا شده است وزارت بهداشتی قدرت بیشتری خواهد داشت که در این راهی که جناب آقای خلعت بیری ارائه طریق فرمودند قدم بردارد و در قانون فعلی حقیقی بیش از آنچه که عرض کردم برای وزارت بهداشتی منظور نشده است در صورتیکه نقصی در باره بنده مؤسسه مشاهده بکنند مجاز باشد که مؤسسه را تعطیل بکنند تعطیل بوجوب قانون فعلی تنها در صورتیکه شخص مسؤل فاقد صلاحیت باشد یعنی آن شخص که پروانه گرفته است برای ایجاد آزمایشگاه بدیگری را گذار کرده باشد یا بجای خودش یک نفر طبیب یا فیزیولوژیست یا فیزیولوژیست در آنجا مشغول کار باشد البته نظر به مسؤل آزمایشگاه است نه اشخاصی که کارهای آزمایشگاه را بهسؤلیت او وزیر نظر و انجام میدهد در لایحه قانونی که تقدیم شده است در ماده ۳ این نظر نامین شده است که چنانچه در حین بازرسی هر یک از مؤسسات مصرح در ماده یک این قانون عیب و نقص فنی مشاهده شود مراتب در دفتر بازرسی ذکر میگردد و مسؤل مربوط مکلف است در مدت مقرر از طرف هیئت بازرسی نسبت بر رفع آنها

اقدام نماید تعریف از این ماده مستلزم تعطیل مؤسسه از طرف وزارت بهداشتی و الزام پروانه متصدی آن خواهد کردید و افتتاح مجدد مؤسسه و تجدید پروانه منوط بر رفع نواقص و تحصیل اجازه از وزارت بهداشتی است البته بعد از تصویب این قانون وزارت بهداشتی می تواند بازرسیهای مرتب بکند در این آزمایشگاهها البته وسایل را همانطوری که فرمودند اگر مدرن نباشد و که نه شده باشد اختصار بکند و اگر صاحب مؤسسه و صاحب آزمایشگاه در تعویض آنها اقدام نکرد آزمایشگاهها تعطیل بکند ولی در وضع حاضر چنانچه بایستی قانون بوزارت بهداشتی داده است و در مورد اشخاصی که کارهای آزمایشگاهها انجام میدهند بیاناتی فرمودند که کاملاً صحیح است ممکن است در وضع حاضر اشخاصی باشند که کاملاً صلاحیت علمی و فنی نداشته باشند ولی از طرفی نباید نادیده گرفت که اینکارها تازه است و ما در این مملکت افراد ذیصلاحیت نداشتیم تربیت نشده‌اند ولی دستگاههای هست مثل دانشکده پزشکی تهران که لابراتوارین و کمک لابراتواریه میبکنند و همانطور که جناب آقای صدرزاده هم اشاره فرمودند در یک قانونی هم وزارت فرهنگ برای اعزام اشخاص برای اینکه کمک آزمایشگاه بشوند بتوانند در آزمایشگاهها کار بکنند کسب مجوز قانونی کرده است و انشاءالله در آبنده کمی وضع آزمایشگاهها بهتر از این خواهد شد البته وزارت بهداشتی هم با همین وضع موجود مراتب بیشتری خواهد کرد آزمایشگاههایی که فاقد شرایط باشند و مسؤلان واجد صلاحیت قانونی و علمی نباشند تعطیل خواهد شد

۴- تقدیم دو فقره سوال بوسیله آقایان صدرزاده و فخر طباطبائی

رئیس - آقای صدرزاده
صدرزاده - سئوال است از وزارت راجع به راه خوزستان و فارس تقدیم راه میکنم

رئیس - ابلاغ میشود آقای فخر طباطبائی

فخر طباطبائی - سئوالی است از وزارت فرهنگ تقدیم میکنم

۵ - طرح گزارش شور اول کمیسیون کشور راجع باصلاح نظامنامه انتخابات مجلس سنا

رئیس - گزارش کمیسیون کشور راجع باصلاح نظامنامه انتخابات مجلس سنا میشود

ماده ۳۴ - هر گاه یک یا چند نفر از سناتورهای انتخابی زودتر از یکسال بآخر دوره عضویت اقامت فوت کنند یا استعفا دهند در این صورت بجای عضو متوفی یا استعفی طبق مقررات این قانون تجدید

را هیئت مورد تصویب قرار داد اینک گزارش آن را به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - الحاق دولت شاهنشاهی ایران بمقوله نامه بین المللی شماره ۱۰۶ راجع بتعطیل هفتگی در مؤسسات اداری و بازرگانی که مشتمل بر ۲۱ ماده و ضمیمه این قانون است تصویب میگردد.

تبصره ۱- آیین نامه اجرائی این قانون بانوجه باصول مقرر در مقوله نامه مقوله نامه از طرف وزارت کار و دادگستری تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا گذارده خواهد شد.

تبصره ۲- اشخاصیکه برخلاف مقررات مقوله نامه و آیین نامه های مذکور در تبصره یک رفتار نمایند برای هر بار تخلف بجزیمه نقدی از یک هزار ریال تا ده هزار ریال محکوم خواهند شد.

تبصره ۳- وزارتین کار و دادگستری مأمور اجرای این قانون خواهند بود.

مخبر کمیسیون امور اجتماعی و کار - مهندس هدایت

گزارش از کمیسیون دادگستری

کمیسیون دادگستری لایحه ارسال از مجلس سنا راجع بمقوله نامه بین المللی شماره ۱۰۶ مربوط بتعطیل هفتگی در مؤسسات اداری و بازرگانی با حضور آقای معاون وزارت دادگستری مورد رسیدگی قرار داده خبر کمیسیون امور اجتماعی و کار را تأیید و تصویب نمود اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون دادگستری - سعیدی نوری

گزارش از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه لایحه ارسال از مجلس سنا راجع بمقوله نامه بین المللی شماره ۱۰۶ راجع به تعطیل فرهنگی در مؤسسات اداری و بازرگانی را با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه مطرح نموده و پس از مذاکرات لازم خبر کمیسیون امور اجتماعی و کار را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - دکتر سید حکمت

رئیس - کلیات مطرح است مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) رأی گرفته میشود در شور واحد آقایی که موافقت تمام میکنند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است مخالفی نیست (گفته شد خیر) پیشنهادی هم رسیده است بنابراین کمیسیون فرستاده میشود برای شور دوم

۱۱ - شور اول گزارش کمیسیون امور اجتماعی و کار مربوط به قبول توصیه نامه بین المللی شماره ۱۰۶ راجع به تعطیل هفتگی

رئیس - گزارش مربوط به قبول توصیه نامه بین المللی شماره ۱۰۶ مطرح است که قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) گزارش از کمیسیون امور اجتماعی و کار بمجلس شورای ملی حضور آقای معاون وزارت کار لایحه ارسال از مجلس سنا راجع بمقوله نامه بین المللی شماره ۱۰۶ مربوط بتعطیل هفتگی در مؤسسات اداری و بازرگانی را مورد رسیدگی قرار داده ماد واحد مصوب مجلس سنا را تصویب نمود اینک گزارش آن را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - اجرای اصول پیشنهادی توصیه نامه بین المللی شماره ۱۰۶ راجع بتعطیل هفتگی در مؤسسات اداری و بازرگانی که مشتمل بر هفت بند است تصویب میشود.

تبصره - وزارت کار آیین نامه های اجرائی این قانون را بانوجه باصول پیشنهادی توصیه نامه مذکور مقتضیات کشور تهیه و پس از تصویب هیأت وزیران بموقع اجرا خواهد گذارد.

مخبر کمیسیون امور اجتماعی و کار - مهندس هدایت

گزارش از کمیسیون امور خارجه

بمجلس شورای ملی

کمیسیون امور خارجه لایحه ارسال از مجلس سنا راجع بمقوله نامه بین المللی شماره ۱۰۶ راجع به تعطیل فرهنگی در مؤسسات اداری و بازرگانی را با حضور آقای معاون وزارت امور خارجه مطرح نموده و پس از مذاکرات لازم خبر کمیسیون امور اجتماعی و کار را بمجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

مخبر کمیسیون امور خارجه - دکتر سید حکمت

رئیس - کلیات مطرح است مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) رأی گرفته میشود در شور واحد آقایی که موافقت تمام میکنند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است مخالفی نیست (گفته شد خیر) پیشنهادی هم رسیده است بنابراین کمیسیون فرستاده میشود برای شور دوم

۱۲ - شور اول گزارش کمیسیون گمرکات و انحصارات راجع به تبدیل نام اداره پلیس گمرک به اداره نگهبانی و انتظامی وزارت گمرکات

رئیس - شور اول گزارش کمیسیون گمرکات مربوط به تبدیل نام اداره پلیس گمرک مطرح است قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) گزارش از کمیسیون گمرکات و انحصارات بمجلس شورای ملی کمیسیون گمرکات و انحصارات با حضور آقای معاون وزارت گمرکات و انحصارات لایحه شماره ۱۸۹۹ دولت راجع باصلاح عنوان قانون سازمان پلیس گمرک بنگهبان را مورد رسیدگی قرار داده پس از مذاکرات لازم ماده واحده را با اصلاحاتی تصویب نمود اینک گزارش آن را بشرح زیر به مجلس شورای ملی تقدیم میدارد.

ماده واحده - از تاریخ تصویب این قانون نام اداره پلیس گمرک مندرجه در قانون تأسیس پلیس گمرک ایران مصوب ۹ مرداد ۱۳۴۶ با اداره نگهبانی و انتظامی وزارت گمرکات و انحصارات تبدیل میشود.

مخبر کمیسیون گمرکات و انحصارات - مهندس اردبیلی

رئیس - کلیات مطرح است مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) رأی گرفته میشود بورد در شور واحد آقایی که موافقت تمام میکنند (اغلب برخاستند) تصویب شد ماده واحده مطرح است مخالفی نیست برای شور دوم بکمیسیون فرستاده میشود.

۱۳ - شور اول گزارش کمیسیون دادگستری راجع باصلاح بعضی از مواد آیین دادرسی مدنی

رئیس - شور اول گزارش کمیسیون مربوط به اصلاح بعضی از مواد آیین دادرسی مدنی مطرح است که قرائت میشود (بشرح زیر قرائت شد) گزارش از کمیسیون دادگستری بمجلس شورای ملی کمیسیون قوانین دادگستری لایحه ارسال از مجلس سنا راجع باصلاح بعضی از مواد قانون آیین دادرسی مدنی را مورد رسیدگی قرار داده با اصلاحاتی تصویب نمود اینک گزارش آن را بشرح زیر تقدیم مجلس شورای ملی نمایند مود زیر از قانون آیین دادرسی مدنی

ماده ۱۳۸۶ - شرح زیر اصلاح ویا نسخ میگردد.

ماده ۱۳ - امور راجع به دادگاههای بخش از قرار زیر است

۱ - دعوی راجع باموال اعم از منقول و غیر منقول و دیون و منافع و زیان و خسارت ناشی از ضمانت قهری و جرم در ریال باشد.

۲ - مطالبه تخلیه ید از امین مرهونه و مستاجر و امتثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانتقال از مدعی نماید که در این صورت دادگاه بخش و قاضی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از پنجاه هزار ریال نباشد.

۳ - کلیه دعوی راجع به حقوق از قبیل حق البعور - حق الحاقی و حق حفر چاه و نجات دولت دیگری و امتثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتظامی در صورتیکه بهای آن زیاد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.

۴ - دعوی راجع به حقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق نسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه حق با مورد معامله از پنجاه هزار ریال باشد.

۵ - دعوی مزاحمت و مزاحمت از حق تصرف عذرانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.

۶ - دعوی راجع باشیائیکه بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصد است مثل امین بر گها و اسناد و امتثال آن.

۷ - مطالبه وای بشرط و طوعه و در اجاره بمعاملات و قراردادها ام از این که در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعالمین بر آن بوده و با عادت نگه داشته شده یعنی بر آن باشد مشروط بر این که مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.

۸ - درخواست افزایش در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد صاحب از جهت عین است.

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلال و امارات.

۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوی و تا هر مقداری که خواسته باشند.

۱۱ - درخواست تصدیق انحصار وراثت.

ماده ۱۴ - اگر در قرارداد گاه بخش دادگاه شهرستان باشد دادگاه بخش با مورد رسیدگی خواهد بود.

۱ - دعوی که خواسته آن تأیید است.

۲ - مطالبه تخلیه ید از امین مرهونه و مستاجر و امتثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانتقال از مدعی نماید که در این صورت دادگاه بخش و قاضی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از پنجاه هزار ریال نباشد.

۳ - کلیه دعوی راجع به حقوق از قبیل حق البعور - حق الحاقی و حق حفر چاه و نجات دولت دیگری و امتثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتظامی در صورتیکه بهای آن زیاد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.

۴ - دعوی راجع به حقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق نسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه حق با مورد معامله از پنجاه هزار ریال باشد.

۵ - دعوی مزاحمت و مزاحمت از حق تصرف عذرانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.

۶ - دعوی راجع باشیائیکه بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصد است مثل امین بر گها و اسناد و امتثال آن.

۷ - مطالبه وای بشرط و طوعه و در اجاره بمعاملات و قراردادها ام از این که در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعالمین بر آن بوده و با عادت نگه داشته شده یعنی بر آن باشد مشروط بر این که مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.

۸ - درخواست افزایش در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد صاحب از جهت عین است.

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلال و امارات.

۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوی و تا هر مقداری که خواسته باشند.

۱۱ - درخواست تصدیق انحصار وراثت.

ماده ۱۵ - اگر در قرارداد گاه بخش دادگاه شهرستان باشد دادگاه بخش با مورد رسیدگی خواهد بود.

۱ - دعوی که خواسته آن تأیید است.

۲ - مطالبه تخلیه ید از امین مرهونه و مستاجر و امتثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانتقال از مدعی نماید که در این صورت دادگاه بخش و قاضی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از پنجاه هزار ریال نباشد.

۳ - کلیه دعوی راجع به حقوق از قبیل حق البعور - حق الحاقی و حق حفر چاه و نجات دولت دیگری و امتثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتظامی در صورتیکه بهای آن زیاد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.

۴ - دعوی راجع به حقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق نسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه حق با مورد معامله از پنجاه هزار ریال باشد.

۵ - دعوی مزاحمت و مزاحمت از حق تصرف عذرانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.

۶ - دعوی راجع باشیائیکه بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصد است مثل امین بر گها و اسناد و امتثال آن.

۷ - مطالبه وای بشرط و طوعه و در اجاره بمعاملات و قراردادها ام از این که در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعالمین بر آن بوده و با عادت نگه داشته شده یعنی بر آن باشد مشروط بر این که مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.

۸ - درخواست افزایش در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد صاحب از جهت عین است.

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلال و امارات.

۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوی و تا هر مقداری که خواسته باشند.

۱۱ - درخواست تصدیق انحصار وراثت.

ماده ۱۶ - اگر در قرارداد گاه بخش دادگاه شهرستان باشد دادگاه بخش با مورد رسیدگی خواهد بود.

۱ - دعوی که خواسته آن تأیید است.

۲ - مطالبه تخلیه ید از امین مرهونه و مستاجر و امتثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانتقال از مدعی نماید که در این صورت دادگاه بخش و قاضی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از پنجاه هزار ریال نباشد.

۳ - کلیه دعوی راجع به حقوق از قبیل حق البعور - حق الحاقی و حق حفر چاه و نجات دولت دیگری و امتثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتظامی در صورتیکه بهای آن زیاد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.

۴ - دعوی راجع به حقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق نسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه حق با مورد معامله از پنجاه هزار ریال باشد.

۵ - دعوی مزاحمت و مزاحمت از حق تصرف عذرانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.

۶ - دعوی راجع باشیائیکه بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصد است مثل امین بر گها و اسناد و امتثال آن.

۷ - مطالبه وای بشرط و طوعه و در اجاره بمعاملات و قراردادها ام از این که در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعالمین بر آن بوده و با عادت نگه داشته شده یعنی بر آن باشد مشروط بر این که مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.

۸ - درخواست افزایش در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد صاحب از جهت عین است.

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلال و امارات.

۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوی و تا هر مقداری که خواسته باشند.

۱۱ - درخواست تصدیق انحصار وراثت.

ماده ۱۷ - اگر در قرارداد گاه بخش دادگاه شهرستان باشد دادگاه بخش با مورد رسیدگی خواهد بود.

۱ - دعوی که خواسته آن تأیید است.

۲ - مطالبه تخلیه ید از امین مرهونه و مستاجر و امتثال آن مگر در صورتیکه مدعی علیه مدعی مالکیت شده و ادعای خود را بطور مستقیم یا غیر مستقیم بموجب سند مستند بانتقال از مدعی نماید که در این صورت دادگاه بخش و قاضی صلاحیت خواهد داشت که بهای عین بیش از پنجاه هزار ریال نباشد.

۳ - کلیه دعوی راجع به حقوق از قبیل حق البعور - حق الحاقی و حق حفر چاه و نجات دولت دیگری و امتثال آن تا هر میزان که باشد و حقوق انتظامی در صورتیکه بهای آن زیاد بر نصاب دادگاه بخش نباشد.

۴ - دعوی راجع به حقوق مالی از قبیل حق شفعه و حق نسخ و دعوی بطلان معامله و بی اعتباری سند در صورتیکه حق با مورد معامله از پنجاه هزار ریال باشد.

۵ - دعوی مزاحمت و مزاحمت از حق تصرف عذرانی در عین غیر منقول تا هر میزان که باشد.

۶ - دعوی راجع باشیائیکه بهای معین نداشته ولی دارای نوعی از اعتبار و متعلق اغراض و مقاصد است مثل امین بر گها و اسناد و امتثال آن.

۷ - مطالبه وای بشرط و طوعه و در اجاره بمعاملات و قراردادها ام از این که در ضمن معامله و قرارداد تصریح شده و یا بنای متعالمین بر آن بوده و با عادت نگه داشته شده یعنی بر آن باشد مشروط بر این که مورد مطالبه قابل ارزیابی نباشد و الا نصاب دادگاه بخش معتبر خواهد بود.

۸ - درخواست افزایش در صورتیکه مالکیت محل نزاع نباشد و در صورتیکه مالکیت محل نزاع باشد صاحب از جهت عین است.

۹ - درخواست تأمین و حفظ دلال و امارات.

۱۰ - درخواست سازش بین طرفین در هر دعوی و تا هر مقداری که خواسته باشند.

۱۱ - درخواست تصدیق انحصار وراثت.

۲ - نسبت باغیلات راجع باسناد ثبت احوال

ماده ۱۶ - دعوی زهر بداد گاههای بخش راجع نیست اگر چه خواسته در حد نصاب آن باشد.

۱ - دعوی راجع به دولت

۲ - دعوی راجع باصول امتیازاتی که از طرف دولت داده میشود.

۳ - دعوی راجع باصل امتیازاتی که از طرف دولت داده میشود.

۴ - دعوی راجع به پلاطم صنعتی و نام و علائم بازرگانی و حق انحصاری و حق اختراع و کلیه حقوق غیر مالی مثل اولیت و نسب و وصایت.

تبصره ۱ - هر گاه در ضمن اعتراض بتقاضای انحصار وراثت دعوی نسب بشود دادگاه بخش هر دو پرونده را بدادگاه شهرستان میفرستد و دادگاه مزبور بتقاضای انحصار وراثت دعوی نسب رسیدگی کرده و حکم صادر خواهد نمود.

تبصره ۲ - در نقاطیکه دادگاه بخش در خارج از مقر دادگاه شهرستان است دادگاه مزبور با مورد راجع بقهر و موت و همچنین با مورد راجع بتعیین امین نیز رسیدگی مینماید.

ماده ۱۷ - در نقاطیکه دادگاه بخش است دادگاههای شهرستان دعوی نیز رسیدگی مینماید که داخل در صلاحیت دادگاههای نام برده که خواسته آن بیش از دو هزار ریال نباشد قطعی و غیر قابل پژوهش است و مرجع پژوهش قرارها و احکامی که قابل پژوهش است نزد بکترین دادگاه شهرستان خواهد بود مگر اینکه وزارت دادگستری دادگاه شهرستان دیگری را تعیین نماید.

ماده ۱۸ - اگر در موضوع یک دعوی بین دادگاه دادگستری و دادگاه غیر دادگستری یا اداره دولت اختلاف در صلاحیت نقیباً یا ابتناً ایجاد شود بدون این که احتیاج بطرح در مراحل دیگری داشته باشد حل آن در دیوان کشور مطابق موازین بعمل آید.

ماده ۱۹ - کالات در دادگاهها شامل اختیارات راجع به امر دادرسی است جز آن چه را که موکل استثناء کرده لیکن در امور زیر اختیار و کپل باید در کالاتنامه تصریح شود:

۱ - کالات راجع به پژوهش

۲ - کالات راجع به فرجام

۳ - کالات در مصالحه و تعیین و کپل سازش

۴ - کالات در ادعای جعل نسبت بسند طرف و استرداد سند

۵ - کالات در تعیین جاهل

۶ - کالات در راجع دعوی بدواری و تعیین داور

۷ - کالات در تزویر کپل

۸ - کالات در تعیین مصدق و کارشناس

۹ - کالات در فرار (مقصود از فرار در ماهیت دعوی یا باجبری که کالاتاً طرح دعوی باشد)

۱۰ - کالات در دعوی خسارت

۱۱ - کالات در استرداد دعوی

۱۲ - کالات از جانب شخص ثالث و دفاع از دعوی ثالث

۱۳ - کالات در دعوی متقابل و دفاع از دعوی نامبرده.

اشاره بشماره های مذکور در این ماده بدون ذکر موضوع تصریح محسوب نمیشود.

ماده ۱۹ - در مورد فوت یا استعفاء یا عزل و استنوع شدن و یا تعلق از کالات و یا بازداشت و کپل در صورتیکه توضیحی لازم نباشد دادرسی بتأخیر نیفتد و در صورت احتیاج بتوضیح دادگاه باید مراتب را در صورت مجلس قید و به کلی اطلاع دهد که او شخصاً یا توسط وکیل جدید در موعده که از طرف دادگاه معین میشود برای توضیح حاضر شود. اگر وکیل به از ابلاغ حکم و قبل از انقضای مدت پژوهش یا فرجام فوت کند و یا ممنوع از کالات شود ابتداء مدت اعتراض یا پژوهش یا فرجام از تاریخ ابلاغ به وکیل محسوب خواهد شد.

۲۰ - همین حکم جاری است در مورد بیکه وکیل بواسطه فوت شماره (فرس مازر) قادر به انجام وظیفه و کالات نباشد.

تبصره - در مواردیکه دادرسی بواسطه وکیل جریان یافته و وکیل مرزور حق و کالات مرزور بالانرا دارد کلیه احکام و قرارهای صادره باید بوکیل ابلاغ شود و ابلاغ به وکیل بالاتر است و بمبدأ مدت ها و موازین از تاریخ ابلاغ بوکیل محسوب است.

ماده ۲۱ - مگر در کالات که کالات باشد (بالایحه بدادگاه بدهند) و چنانچه عذر موجهی از قبیل فوت یکی از اقرباء نسبی یا سببی تا درجه اول از طبقه دوم یا ابتلا به مرضی که مانع از حرکت ویا اینکه حرکت جهت اوضاع تشخص شود و همچنین در مواقعی که حوادث قهری از قبیل سیل و زلزله و غیره مانع از حرکت آنها باشد داشته باشند باید عذر خود را کتباً با دلایل آن بدادگاه برای جلسه معاکه بفرستند و دادگاه در صورتیکه اطلاع و کپل ترتیب اثر میدهد که عذر او را موجه بداند والا جریان معاکه را ادامه داده (و چنانچه عذر کپل را موجه تشخیص ندهد) مراتب را به راجع صلاحیت دار برای تقییب انتظامی و کپل اطلاع خواهد داد. در مواردی که دادگاه به علت عذر و کپل تجدید جلسه میکند وقت جلسه را نیز باید به وکیل اطلاع دهد و دیگر جلسه به علت عدم حضور

و کپل تجدید نخواهد شد.

هیچ یک از اصحاب دعوی نمیتوانند بیش از دو کپل داشته باشند در صورتیکه در وقت کپل از آنها منفرداً حق اقدام نداده باشد حضور یکی از آنان با وصول لایحه دفاعیه از طرف دیگری برای رسیدگی دادگاه کافی است در صورتیکه هر دو یا یکی از کالات غایب و عذر موجهی اظهار کرده باشد دیگری نه حاضر شده باشد نه لایحه تقدیم داشته باشد بترتیبی که در فوق مقرر است عمل خواهد شد.

ماده ۲۲ - در دادخواست باید نکات زیر قید شود:

۱ - نام و نام خانوادگی و نام پدر و اقامتگاه و شغل مدعی و وکیل او در صورتیکه دادخواست را وکیل داده باشد.

۲ - نام و نام خانوادگی و اقامتگاه و شغل مدعی علیه.

۳ - تعیین خواسته و بهای آن مگر آنکه تعیین بها ممکن نبوده یا خواسته مالی نباشد.

۴ - تمهیدات یا جهات دیگری که به موجب آن مدعی خود را مستحق مطالبه میدانند بطوریکه مقصود واضح و روشن باشد.

۵ - آنچه را که مدعی از دادگاه درخواست دارد.

۶ - ذکر تمام ادله و وسائل که مدعی برای اثبات ادعای خود دارد از اسناد و نوشتهجات و اطلاع مطلعین و غیره - ادله مثبتی باید به ترتیب و واضح نوشته شود و اگر دلایل گواهی گواه است مدعی باید اسامی و مشخصات و محل اقامت آنرا بطور صریح معین کند.

تبصره - اقامتگاه باید با تمام خصوصیات از قبیل شهر و بخش و خیابان طوری نوشته شود که ابلاغ به هوات ممکن باشد.

ماده ۲۳ - مدعی باید رونوشت باهکمی اسناد خود را پیوست دادخواست کند رونوشت یا عکس باید خوانا و مطابق آن با اصل گواهی شده باشد.

مقصود از گواهی آنست که دفتر دادگاهی که دادخواست به آنجا داده می شود یا دفتر یکی از دادگاههای دیگر یا یکی از ادارات ثبت اسناد یا دفتر اسناد رسمی و درجائی که هیچ یک از آنها نباشد بشده از محل یکی از ادارات دولتی مطابقت آنرا با اصل گواهی کرده باشد در صورتیکه رونوشت یا عکس سند در خارجه تهیه شده باشد باید مطابقت آن با اصل در دفتر یکی از اسنادخانهها یا کنسولگریهای ایران گواهی شود.

هر گاه اسناد مفصل باشد مثل دفتر بازرگانی یا اسنادنامه شرکت و امتثال آن نسبت هائی که مدرک ادعا است

خارج اویس شده پیوست دادخواست می گردد.

ماده ۲۴ - دعوی متعدده را که منشاء و مبنای آن مختلف است نمیتوان بموجب یک دادخواست اقامه نمود مگر آنکه دعوی نام برده طوری مربوط باشد که دادگاه بتواند بنام آنها در ضمن یک دادرسی رسیدگی کند. اشخاصیکه می خواهند در دادگاه بخش تا میزان دوازده هزار ریال اقامه دعوی کرده باشند باید در وقت دادخواست که خواسته آن دوازده هزار ریال یا کمتر است استفاده نمایند نمیتوانند ادعای خود را که ناشی از یک مدرک است تجزیه کرده و برای هر قسمت دادخواست جداگانه بدهند مگر اینکه در دادگاه مذکور از بقیه دعوی خود صرف نظر نمایند.

ماده ۲۵ - هر گاه در دادخواست شخص خواهان یا محل اقامت او معلوم نباشد ظرف دوازده روز از تاریخ رسیدن دادخواست به موجب قرارای که مدیر دفتر دادگاه و در قیبت مشارالیه جانشین او صادر می کند دادخواست رد می شود.

رونوشت این قرار که باید حاوی علت رد باشد در دفتر دادگاه ثبت و در روز بعد از تاریخ الصاق قرار بدواری الصاق می گردد خواهان می تواند ظرف دوازده روز از تاریخ الصاق قرار بدواری بدادگاهی که دادخواست به آنجا داده شده شکایت نماید در این صورت دادگاه رسیدگی نموده و رأی صادر قطعی خواهد بود.

ماده ۲۶ - در مورد ماده قبل مدیر دفتر دادگاه ظرف دوازده روز از تاریخ الصاق قرار بدواری بخواهان کتباً اطلاع داده و از روز ابلاغ پنج روز با رعایت مدت مسافت بازمهات میدهد که تقاضی را رفع کند و در صورتیکه در موعده رفع ننهد دادخواست به موجب قرارای که مدیر دفتر در قیبت مشارالیه جانشین او صادر می کند رد می شود این قرار بخوانان ابلاغ میشود و مشارالیه میتواند ظرف دوازده روز از تاریخ ابلاغ بدادگاهی که دادخواست به آنجا داده شده شکایت نماید برای دادگاهی که دادخواست است.

ماده ۲۷ - ارزیابی خواسته بترتیب ذیل بعمل آید:

۱ - اگر خواسته پول باشد بهای آن عبارتست از مبلغ معین در دادخواست.

۲ - در دعوی چند نفر مدعی که هر یک يك قسمت از کل را مطالبه می نماید بهای شواسته مساوی است با حاصل جمع تمام قسمتهائی که مطالبه می شود.

۳ - در دعوی راجع به منافع و حقوقی که باید به او امداد معینه استقیما و یا

پرداخته شود بهای خواسته حاصل جمع تمام اقساط و متناهی است که مدعی خود را ذنب حق در محال آن میداند.

در صورتی که حق نامبرده محدود برمان معین نبوده و یا مادام العمر باشد بهای خواسته مساوی است با حاصل جمع منافع و مصالحه یا آنچه را که در ظرف ده سال باید استیفاء کند.

۴- در دعوی راجعه با اموال غیر منقول بهای خواسته، مبلغی است که مدعی در دادخواست معین کرده و مدعی علیه در اولین جلسه لایحه خود در دادرسی عادی و یا اولین جلسه در دادرسی اختصاری آنرا تکلیف نکرده است. در صورتی که تعیین بهای خواسته پیش از اینجهاد هزار ریال محسوب است مگر اینکه اجمالا کمتر بودن بهای معلوم باشد.

ماده ۸۸- در مواردیکه مابین اصحاب دعوی در بهای خواسته اختلاف شود در صورتی که مؤثر در صلاحیت دادگاه باشد بدین ترتیب عمل میشود اگر تفاوت نصف کمتر بهائی که تعیین شده است باشد حد وسط بهائی که اصحاب دعوی معین نموده اند بهای خواسته محسوب می شود و اگر تفاوت زیاد از نصف کمترین بها باشد دادگاه در صورت امکان با استفاده از مقررات اسناد طرفین و قراین و امارات و سایر وسایلی که در اختیار دارد بهای تقریبی خواسته را معین می نماید هر گاه دادگاه نتواند بهای خواسته را تعیین کند و محتاج بحلب نظر کارشناس باشد بهزینه معترض بهای خواسته بدون دخالت طرفین یک نفر کارشناس برای تشخیص بهای خواسته تعیین مینماید و معترض اخطار میکند که در ظرف سه روز دستور کارشناس را بپردازد و چنانچه در مدت مقرر دستمزد کارشناس پرداخت نکند در معین بهای خواسته را تعیین و بهادگاه اعلام دارد بهای تعیین شده از طرف دادگاه با کارشناس بطرفین ابلاغ میشود و چنانچه زاید بر میزان معین در دادخواست باشد بدستور مدعی دفتر هزینه دادرسی ما به التفاوت از خواهان وصول خواهد شد در صورتی که در نتیجه تعیین بهای خواسته دادگاه صلاحیت برای رسیدگی نداشته باشد پرونده را بدادگاه صالح مقررست تصدیق دادگاه در تعیین بهای خواسته قطعی است.

ماده ۹۰- ابلاغ دادخواست و پیوسته ها باید بقوسط مأمور ابلاغ بعمل آید و مأمور نامبرده مکلف است آنرا در ظرف دو روز پس از تعیین مدعی علیه ابلاغ نموده در اسفند نامه رسیدگی کند در صورت امتناع مدعی علیه از گرفتن بر گهاستماع ادرا بگواهی

یک نفر پاسبان یا ژاندارم یا دونفر گروا از اهل محل در برك ابلاغ نامه قید و بدفتر دادگاه عودت دهد.

ماده ۹۲- اگر اشخاص مذکور در دو ماده قبل نتوانند بواسطه بی سوادى یا بجهت دیگری رسید بدهند مأمور ابلاغ یک نفر پاسبان یا ژاندارم یا دونفر گروا از اهل محل یا آنها تسلیم کرده مراتب را در برك ابلاغ نامه قید و با مضای گواهی میرساند.

ماده ۹۴- در صورتی که هیچک از اشخاص مذکور در دو ماده ۹۱ و ۹۲ باشد مأمور ابلاغ این امر را بگواهی یک نفر پاسبان یا ژاندارم یا دونفر گروا از اهل محل رسانیده و بر گها را بدفتر دادگاه عودت میدهند و نیز اسامیهای مشتمل بر قیود ۱ و ۲ و ۳ مذکور در ماده فوق و اینکه در وقت حضور مأمور کسی در محل نبوده است تنظیم نموده و بدفتر استماع مدعی علیه بچسباند و بملازه آگهی در روزنامه رسمی یا یکی از روزنامه های کثیرالانتشار که وزارت دادگستری برای آگهی های رسمی در مرکز و شهرستانها معین میکند بگواهی منتشر میشود و در آگهی مفاد دادخواست و اینکه اعلامیهای بدر اقامتگاه مدعی علیه چسبانیده شده درج میگردد و اگر از تاریخ نشر آگهی تا یکماه مدعی علیه برای رؤیت دادخواست بدفتر دادگاه مراجعه نکند دادخواست ابلاغ شده محسوب است عدم مراجعه مدعی علیه بدفتر باید بگواهی مدیر دفتر رسید مدعی میتواند در خواست نماید که قبل از آگهی دادخواست و پیوسته های آن مجدداً بعمل مدعی علیه فرستاده میشود.

ماده ۱۰۴- در صورتی که شرکاء ملك باقانات باجباری میاه و حق باقیه رودخانهها و سایر حقوق راجع باموال غیر منقول بیش از یازده نفر باشند و طرف دعوی واقع شوند بدخواست مدعی دادخواست بدو نفر از شرکاء سکه سهام زیادی دارند ابلاغ میشود و بملازه مفاد دادخواست و پیوسته های آن در روزنامه رسمی و یکی از روزنامه های کثیرالانتشار که وزارت دادگستری تعیین می نماید سه نامه متوالی آگهی خواهد شد و در آگهی مزبور باید ذکر شود که اگر بعد از آن ابلاغی بوسیله آگهی لازم شود فقط بگواهی آگهی در روزنامه خواهد شد.

ماده ۱۰۵- اگر مدعی علیه در حوزة دادگاه دیگری اقامت دارد دادخواست بقوسط دفتر آن دادگاه بوسیله مأمور ابلاغ میشود و در جایی که دادگاه نیست توسط اداره شهرانی یا ژاندارمری یا بهشدار بادها در محل یا بپست سفارشی دولتی و در جایی که هیچ یک از این وسایل نپسند بوسیله آگهی بفرستند که در ماده

۱۰۴ مقرر است در روزنامه ابلاغ میشود و هر گاه مدعی علیه در خارج ایران باشد بوسیله وزارت امور خارجه ابلاغ خواهد شد و در صورتی که در توقیفگاه یا در زندان باشد دادخواست و مدارک در محل نامبرده باو ابلاغ میشود.

تبصره - در مواردی که خواننده در خارج از کشور است ابلاغ دادخواست طبق قوانین کشور مقولف بیه بوسیله مأمورین ذیصلاحیت آن کشور بعمل خواهد آمد انجام مراتب مذکور باید بگواهی مأمورین کنسولی دولت شاهنشاهی در محل برسد.

دادگاه های ایران تقاضای ابلاغ اوراق قضائی صادر از دادگاههای کشور های خارجه را بشرط معامله متقابل خواهند پذیرفت در اینصورت ابلاغ اوراق طبق قوانین ایران بعمل خواهد آمد ولی هر گاه دادگاه کشور خارجه ترتیب خاصی برای ابلاغ معین کرده باشد دادگاههای ایران میتوانند بشرط معامله متقابل و در صورتی که آن ترتیب مخالف با مقررات مربوط به نظم عمومی و اخلاق حسنه نباشد طبق آن عمل نمایند.

هر گاه ابلاغ دادخواست بوسیله کشور متوقف بیه ممکن نباشد دادخواست به ترتیب مقرر در ماده ۱۰۰ آگهی خواهد شد - بملازه دادگاه می تواند مقرر دارد دادخواست بوسیله پست سفارشی نیز ابلاغ شود.

ماده ۱۱۰- هیچک از اصحاب دعوی و وکلای دادگستری نمی توانند مسانرت های موقتی خود را تغییر محل اقامت حساب کرده ابلاغ بر گهای دعوی مربوط بقدر دادگاه در محل نامبرده درخواست کنند و اعلام مربوط به تغییر محل اقامت وقتی پذیرفته میشود که محل اقامت مطابق ماده ۱۰۰۴ قانون مدنی حقیقه تغییر یافته باشد و چنانچه بردادگاه معلوم شود که اعلام تغییر محل اقامت برخلاف واقع بوده اوراقی که بهمان محل اقامت اولی ارسال گردیده و رعایت مفاد ماده ۱۰۸ آیین دادرسی مدنی نسبت به آنها بعمل آمده ابلاغ شده محسوب است.

ماده ۱۱۱- مدعی علیه باید ظرف ده روز پس از رسیدن دادخواست بادهای مدعی پاسخ داده و رونوشت گواهی شده کلیه اسناد و دلایل خود را پیوست نماید و در ضمن پاسخ کتبی دعوی حمل سند و معاینه و درخواست تحقیق محلی و استعلام از کارشناس و هر نوع ایراد و دفاعی را که نسبت بدعوی مدعی مؤثر می داند اظهار کند و رعایت مفاد قسمت ۶ از ماده ۷۲ و مواد ۷۴ تا ۷۸ آیین دادرسی را در پاسخ خود بنماید پاسخ مدعی علیه و پیوسته های آن باید در دو نسخه و در صورت تعدد مدعی به همه

مردمان بملازه يك نسخه باشد اگر پاسخ مدعی علیه یا پیوسته های آن يك نسخه باشد دفتر دادگاه رونوشت آنرا به همه مدعیان تهیه نموده و هزینه آن را دو برابر از مدعی علیه بوسیله مأمور ابراه وصول می نماید.

ماده ۱۱۵- مدیر دفتر باید ظرف دو روز پاسخ مدعی را برای ابلاغ بدعی علیه بفرستد و مشارالیه پاسخ خود را برای مدعی دهر روز بدفتر دادگاه برساند.

پاسخ آخرین مدیر دفتر در ظرف دو روز برای مدعی فرستاده و مطابق ماده ۱۲۸ عمل میکند. قواعد حضار مانده قواعد ابلاغ است.

ماده ۱۱۹- موعد پاسخ مدعی علیه در صورتی که اقامتگاه معین نداشته باشد یا دعوی راجع به اهالی محل بدعه غیر محصور راجع بشرکاء ملك باقانات باجباری میاه و حق باقیه رودخانه و سایر حقوق راجعه باموال غیر منقول بیش از یازده نفر بوده و آگهی شده باشد از روز جامع آخرین آگهی در مطبوعات سه ماه است و پس از مدت مذکور اگر ابلاغی بوسیله آگهی لازم شود مهلت آن ده روز است و ابدهاء این مهلت تاریخ طبع آگهی در روزنامه است.

ماده ۱۲۲- ترتیب جریان کار در دفتر دادگاه و تعیین اوقات جلسه دادرسی و تنظیم بر گهای دعوت و رونوشت آن و هزینه تهیه رونوشت های مزبور (قسمت اخیر ماده ۱۱۱) تابع مقررات آیین نامه وزارت دادگستری خواهد بود.

ماده ۱۲۳- چنانچه در مهاده لوایح مدعی دادخواست خود را استرداد کند مدیر دفتر مکلف است فوراً پرونده بدادگاه بفرستد و دادگاه پس از اطلاع بنیان تقاضای مدعی دادخواست را ابطال میکند.

ماده ۱۲۵- در صورتی که احتیاج به تعیین جلسه باشد جلسه دادرسی برای اولین روزیکه دادگاه مطابق دفتر اوقات وقت رسیدگی دارد معین میشود ولی وقت باید طوری معین شود که فاصله بین ابلاغ وقت باصحاب دعوی و روز جلسه کمتر از سه روز نباشد.

ماده ۱۲۷- دادگاه می تواند جلسه دادرسی را با رضایت متداعیین به تأخیر اندازد.

ماده ۱۲۸- مدیر دفتر پس از بادهای لوایح باید بواحد روز ۲۴ ساعت پرونده را ملاحظه نموده در صورتی که محتاج توضیحاتی از اصحاب دعوی نباشد رأی آن را فوراً صادر میکند و اگر محتاج بتوضیح باشد مواردی که توضیح آن لازمست بطور روشن در درقه صورت محاس قید کرده دستور تعیین جلسه می دهد.

موارد محتاج بتوضیح که از طرف حاکم دادگاه معین شده است ضمن اظهاری که برای حضور طرفین فرستاده میشود قید میگردد در اینصورت هر گاه کسی ضمن لایحه توضیحات خود را به دادگاه بدهد ولی بنظر دادگاه آن توضیحات کافی نباشد وقت دادرسی تجدید و ضرورت حضور و کتب ضمن اظهاریه باو اعلام می شود و در جلسه فقط اظهارات طرفین در زمینه توضیحاتی که حاکم نامبرده بجهت از پرونده هائی که از دفتر می رسد بترتیب وصول پرونده برای اجراء این ماده تعیین تکلیف نماید.

هر گاه و کتب فوت یا منوع یا معلق از کتات یا توقیف شود در صورتی که دادگاه محتاج بتوضیحی از کتب باشد رأی خود را صادر میکند.

همین حکم نسبت بقوت یا توقیف هر يك از اصحاب دعوی که و کتب نداشته باشند نیز جاریست.

ماده ۱۳۴- دادگاه مکلفست در پایان جلسه صریحاً اعلام نماید که معاکه را بمنظور صدور حکم ختم می نماید و چنانچه بجهت موعد مذکور در این قانون تجدید جلسه دیگری لازم باشد علت ذیل همان صورت جلسه باید قید گردد و پس از اعلام ختم معاکه اقدام دیگری بجز صدور رأی ممنوعست.

در صورتیکه دعوی قابل تجزیه بوده و فقط قسمتی از آن مقتضی صدور حکم باشد دادگاه می تواند نسبت بهمان قسمت دادرسی را ختم کرده و نسبت بقسمت دیگر رسیدگی را ادامه دهد.

ماده ۱۳۷- دادگاه میتواند نسبت باشخاصی که موجب اختلال نظم جلسه میشوند تا چهل و هشت ساعت حکم حبس بدهد و این حکم باید فوراً اجرا شود. در مورد این ماده اگر مرتکب از اصحاب دعوی و یا وکلای آنها باشد مدت حبس تا پنج روز خواهد بود و در هر دو قسمی که رفتار تماشایی ها محل نظم جلسه باشد رئیس دادگاه میتواند باخراج تمام یا بعضی از آنها زایدند.

ماده ۱۴۱- در موارد ابلاغ بعضی اینکه جلسه رسیدگی معین گردید مدیر دفتر باید وقت جلسه را بدادستان اطلاع دهد و دادستان مکلفست قبل از جلسه پرونده امر را معالجه نماید.

در معاکات عادی در صورتی که مورد از موارد ابلاغ بوده و محتاج بتعیین جلسه نباشد دادگاه بوسیله دفتر دادرسی بدادستان اطلاع میدهد که ظرف سه روز پرونده مراجعه و عقیده خود را کتباً اظهار کند.

عدم حضور یا خودداری دادستان از اظهار نظر در موعد مقرر و یا در جلسه موجب تعویق رسیدگی و بازاری خواهد شد.

ماده ۱۴۶- مدعی باید اصول استنادی که رونوشت آنرا ضمیمه دادخواست کرده در جلسه دادرسی حاضر نماید مدعی علیه نیز باید اصول و رونوشت استنادی را که می خواهد به آن استناد نماید در جلسه دادرسی حاضر کند رونوشت اسناد مدعی علیه باید به همه مدعیان به علاوه يك نسخه باشد و يك نسخه از رونوشت های مزبور در پرونده با بنگانی و اسناد دیگر بفرستد تا سایر می شود.

در مورد این ماده هر گاه بعضی از طرفین نخواهد یا نتواند در دادگاه حاضر شود چنانچه مدعی است باید اصول استناد خود را و اگر مدعی علیه است اصول و رونوشت اسناد را بوکبل یا نماینده خود برای ارائه در دادگاه و ملاحظه طرف بفرستد و الا در صورتی که آن سند مورد تردید یا انکار طرف واقع شود و سند عادی باشد از اعداد دلایل طرفی که از حضور و فرستادن سند بدادگاه خودداری کرده خارج خواهد گردید در صورتیکه مدعی علیه بواسطه کمی مدتی یا دلایل دیگر نتوانسته باشد اسناد خود را حاضر کند حق دارد تأخیر جلسه را بخواهد و هر گاه دادگاه خواهش خود را مقرون بصحت دانست جلسه دیگر معین میکند و دیگر تجدید جلسه جایز نیست هر چند بتراضی متداعیین.

ماده ۱۴۷- مدعی نیز میتواند تجدید جلسه را بخواهد در صورتی که مدعی علیه اقامه دلایلی کند که دفاع از آن برای مدعی مقدور نباشد مگر با ارائه اسناد جدید در اینصورت برای حاضر کردن اسناد جدید جلسه دیگری تعیین میشود و تجدید جلسه دیگر جایز نخواهد بود.

ماده ۱۴۸- نسبت بدعای که خواسته آن دو هزار ریال یا کمتر است طرفین میتوانند عین استناد خود را بدادگاه تقدیم نمایند.

ماده ۱۵۲- پس از اعلام ختم دادرسی هر گاه دادگاه بتواند در همان جلسه رأی میدهد و الا در روز ساعتهای برای اعلام رأی معین کرده و در صورت جلسه اعلام میدهد و به اصحاب دعوی اعلام مینماید در صورت اخیر نباید بین روز اعلام ختم دادرسی و روز اعلام برای بیش از يك هفته فاصله شود. در مورد مواد ۱۱۱ تا ۱۱۵ در جایی که دادگاه مطابق ماده ۱۲۸ تعیین جلسه نمی نماید باید ظرف يك هفته از تاریخ وصول پرونده رأی خود را بدهد.

ماده ۱۶۳- هر گاه و کتب در دادرسی و کالت برای دادرسی در مرحله الاثر نداشته باشد و یا مجال برای و کالت در مرحله الاثر نباشد و و کالت در تعیین و کتب مجاز هم نداشته و یا و کتب استفا کرده یا فوت شده باشد حکم باقرار باید بهو کتب ابلاغ شود و مدیر دفتر دادگاه رونوشتی از حکم

یافتار برای ابلاغ بهو کتب بفرستد و ضمناً جهت ابلاغ موکل را باو اطلاع میدهد همین حکم جاری است در مواردیکه و کتب توقیف یا منوع الوکاله یا معلق از شغل و کالت گردد و یا بواسطه قوه قاهره (فرض ماژور) قادر به انجام وظایف و کالت نباشد در موارد فوق حکم باقرار باقیه جهت آن بهو کتب ابلاغ میشود و تاریخ ابلاغ مهلت قانونی محسوب است.

ماده ۱۶۴- حکم دادگاه در معاکات عادی در تمام موارد حضوری محسوب است مگر در مواردیکه مدعی علیه هیچ جواب کتبی نداده باشد و در معاکات اختصاری حکم دادگاه حضوری است مگر آنکه مدعی علیه در هیچ يك از جلسات حاضر نشده و کتب هم دفاع ننکرده باشد.

ماده ۱۶۶- هم حضور هر يك از طرفین در جلسه دادرسی مانع رسیدگی و اتخاذ تصمیم نیست در موردیکه دادگاه محتاج بتوضیحی از مدعی باشد مدعی در جلسه ای که برای توضیح معین شده حاضر نشود و یا بدعتوضیح از مدعی علیه هم دادگاه میتواند رأی بدهد و دادخواست مدعی ابطال میشود هر چند که از دادگاه درخواست عدم تقییب را بطور موقت کرده باشد و همچنین در صورتیکه هیچ يك از طرفین حاضر نشود و دادگاه نتواند رأی بدهد نیز دادخواست مدعی ابطال میشود.

ماده ۱۶۶- چنانچه مدعی در مهاده لوایح پاسخ ندهد مدیر دفتر پرونده را ظرف ۲۴ ساعت بدادگاه ارسال میدارد و دادگاه پس از ملاحظه پرونده در صورتیکه احتیاجی بتوضیح از مدعی نداشته باشد رأی میدهد و الا موارد توضیح را در صورت مجلس قید و بطرفین اخطار مینماید و در جلسه چنانچه دادگاه با استماع توضیح طرفین بایک طرف بتواند رأی میدهد و اگر بعلم قیبت يك طرف نتواند رأی بدهد و غایب مدعی باشد دادخواست او را ابطال میکند این حکم در صورت حضور مدعی و قیبت مدعی علیه و عدم تقاضای رأی نیز جاری است در گاه مواردیکه دادخواست ابطال میشود دادگاه بتقاضای مدعی علیه حکم خسارات وارده بر او را میدهد.

ماده ۱۷۵- مدت مذکور در ماده قبل از تاریخ ابلاغ و اتمی حکم قضایی یا رونوشت آن بمحکم علیه قیاب یا و کتب ادوار سعایت مساات قانونی بین مقر دادگاه و امامتگاه آنها حساب میشود هر گاه ابلاغ بشخص محکوم علیه میسر نباشد و بطریق دیگر قانونی ابلاغ بعمل آید بازم ابلاغ محسوب و حکم قضایی پس از گذشتن مهلت های قانونی و قطعی شدن به وقت اجراء گذاشته خواهد شد و محکوم علیه قائل در صورتیکه مدعی عدم ابلاغ باشد می تواند دادخواست اعتراض بدادگاه صادر کننده حکم قضایی بدهد و دادگاه بدو در این باب

رسیدگی نموده قرارداد یا قبول دادخواست را می دهد و در دادن دادخواست اعتراض مانع اجراء حکم قضایی که قطعی محسوب شده نخواهد بود مگر آنکه از دادگاه قرارداد قبول دادخواست صادر شود.

ماده ۱۷۷- هر گاه کسیکه حق اعتراض بحکم قضایی دارد در اثناء مدت اعتراض ورشکست - مجبور بقوت شود مدت اعتراض از تاریخ ابلاغ حکم قضایی بدیر تصفیة در مورد ورشکسته و از تاریخ ابلاغ بقیه در مورد مجبور و از تاریخ ابلاغ بورات یا قائم مقام او در مورد فوت محکوم علیه شروع میشود.

ماده ۱۷۸- اگر کسی بیک از طرفین دعوی نمایندگی از قبیل ولایت یا قیمیت و باوصایت بوده و این سمت قبل از انقضای مدت اعتراض از او زایل گردد مهلت اعتراض از تاریخ ابلاغ حکم کسی که باین سمت قائم مقام او میشود شروع خواهد شد و اگر زوال این سمت بواسطه رفع حجر باشد مدت اعتراض از تاریخ ابلاغ حکم بکسی که از او رفع حجر شده است شروع میگردد.

ماده ۱۸۲- در موارد مذکور فوق مدیر دفتر دادگاه ظرف دهر روز بدادخواست دهنده نواقص را کتباً اطلاع داده و از روز ابلاغ بتجرو با رعایت مساات قانونی باو مهلت میدهد که نواقص را رفع کند در صورتیکه آنرا رفع ننموده دادخواست بوجوب قرار می گیرد که مدیر دفتر در قیبت مشارالیه جانشین او صادر می کند در مهله و در این قرار به معترض ابلاغ میشود و مشارالیه میتواند ظرف دهر روز از تاریخ ابلاغ به دادگاه بیکه دادخواست به آنجا داده شده شکایت نماید رأی دادگاه قطعی است هر گاه تقصیر دادخواست از جهت موجود بودن و کالت نامه باشد در صورتی که و کالت نامه در وقت مقرر بر برای رفع نقص بدفتر دادگاه برسد دادخواست قبول خواهد شد اگر چه و کالت نامه بداد استنادی مدت اعتراض تنظیم شده باشد.

ماده ۱۸۴- در معاکات دعوی و اختصاری مدیر دفتر ظرف دهر روز يك نسخه از دادخواست و پیوسته های آنرا برای مقابل بفرستد و در ظرف دو روز از تاریخ ابلاغ باید پاسخ بدهد در صورتیکه معترض متمدد باشد طرف باید بمتداهر يك بملازه يك نسخه پاسخ بدهد.

دادگاه پس از ملاحظه پاسخ اعتراض در صورتیکه محتاج بقواسستن توضیحی نباشد رأی میدهد و الا تعیین جلسه نموده و يك نسخه از پاسخ معترض علیه را با پیوسته های آن برای ابلاغ معترض میفرستد و همچنین موارد توضیح را هم بطرفی که باید بتوضیح دهد ابلاغ مینماید و در جلسه مقرر اهم از این که طرفین بایک از آن حاضر نشود دادگاه رأی مقتضی صادر مینماید و در هر حال حکم دادگاه با پیوسته های حضوری است.

هر گاه متراض علیه طرف دهر و مقرر فوق پاسخ ندهد داد گاه پرونده را ملاحظه نموده در صورتیکه محتاج توضیحی نباشد رای میبدهد والا بترتیب فوق عمل میکند و حکمی که صادر بشود حضوری محسوب است.

ماده ۱۸۸ - کسی فیروز معترض به حکم از رای داد گاه استفاده نخواهد کرد مگر اینکه برای داد گاه از حیث موضوع قابل تجدید و تفکیک نباشد که در این صورت رای داد گاه نسبت با شخصی هم که حکم فیضی شامل آنها بوده و اعتراض نکرده اند سرایت خواهد نمود.

ماده ۱۹۱ - اجرای وقت احکام فقط بدخواست یکی از اصحاب دعوی میشود و آنها مخصوص است بموادر پس:

- ۱- وقتی که حکم بموجب استاندارد رسمی صادر شده و بموجب اسناد عادی که طرف است. بار آن اسناد را اعتراف کرده.
- ۲- وقتی که موعد اجاره منقضی شده بموجب حکم داد گاه مستاجر محکوم برد یا تسلیم یا تخلیه عین مستأجره شده است.
- ۳- در وقتی که داد گاه حکم کرده است که عین خواسته از تصرف عدوانی خارج شده و بمصرف اول تسلیم شود.
- ۴- وقتی که در منازعات راجعه باجیر نمودن و اجیر شدن حکم داد گاه در باب مرخصی اجیر صادر شده است.
- ۵- در کلیه احکامی که در دعوی بازرگانی صادر میشود.
- ۶- در کلیه مواردی که اوضاع و احوال مدال کند که بواسطه تأخیر اجرای حکم یا فراد داد گاه خسارت کلی برای محکوم حاصل خواهد شد و بنا بر این که تأخیر باعث عدم اجرای حکم یا فراد در آن خواهد بود.
- تصیر - در مورد شق ۶ این ماده داد گاه بدون ابلاغ بطرف نیست بتقاضای اجراء ایراد در روزمان رانده میباید فقط می تواند در معاکات عادی در اولین لایحه که در جواب دعوی میبدهد و در معاکات اختصاری در اولین جلسه و در مورد حکم فیضی ضمن اعتراض با اولین لایحه که در جواب اعتراض داده میشود بنماید و همچنین است در مورد حکم پژوهش از حکم فیضی.
- ماده ۲۰۳ - داد گاه در صورت قبول ایراد مدعی علیه راجع بهم صلاحیت قرار هم صلاحیت میدهد و در مورد شق ۴ از

ماده ۱۹۷ هر گاه دعوی در داد گاه دیگری تحت رسیدگی باشد از رسیدگی بدعوی امتناع کرده و پرونده امر را بداد گاه که دعوی در آن مطرح است میفرستد و سایر موارد مذکور در ماده ۱۹۷ داد گاه قرار در دعوی رانماید.

ماده ۲۰۴ - در معاکات عادی پس از بدادله اویج و ارسال پرونده بداد گاه در معاکات اختصاری در اولین جلسه داد گاه مکلف است قبل از ورود در دعوی نسبت با ایرادات رسیدگی کرده و رای مقتضی صادر کند و در صورت رد ایراد در ماهیت دعوی رسیدگی مینماید.

ماده ۲۰۸ - دادستان داد گستری در موارد زیر باید از رسیدگی امتناع نمایند و اصحاب دعوی میتوانند آنها را رد کنند:

- ۱- وقتی که دادرس یا زوج، اذنی شخصی در دعوی که اقامه شده است داشته باشد.
- ۲- وقتی که دادرس یا زوج او یا یکی از اصحاب دعوی قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از طبقه دوم دارند.
- ۳- وقتی که دادرس قیم یکی از اصحاب دعوی یا اکیل امور اوست یا یکی از اصحاب دعوی مباشر امور دادرس است.
- ۴- وقتی که دادرس یا زوج او وارث یکی از اصحاب دعوی هستند.
- ۵- وقتی که دادرس یا یکی از اصحاب دعوی یا اشخاصی که با آنها قرابت نسبی یا سببی تا درجه سوم از طبقه دوم دارند در جنائی یا جنحه ای داشته اند و هنوز پنج سال در صورت جنائی و دو سال در صورت جنحه ای از زمان صدور حکم قطعی نگذشته است.
- ۶- در صورتی که ما بین دادرس و یکی از اصحاب دعوی یا زوج او دادرس مدنی در داد گاه دیگری قبلاً وجود داشته و یا عملاً هم مطرح باشد و زوج او بر یکی از طرفین اقامه دعوی مدنی نماید.
- ۷- وقتی که دادرس سابقاً در موضوع دعوی اقامه شده بتواند دادرس یا زوج او یا کارشناسی یا گواهی یا بازرسی یا داداری اظهار عقیده کرده یا کتباً توصیه کرده باشد.
- ماده ۲۰۹ - در دادرس از طرف اصحاب دعوی باید منتهی تا جلسه اول رسیدگی بعمل آید مگر آنکه جهت رد دادرس جز در مورد نسبت اول شق ۶ ماده ۲۰۸ در حین دادرس حادث شود.
- ماده ۲۱۱ - اظهار رد ممکن است کتبی باشد یا شفاهی.
- در صورتی که اظهار رد کتبی باشد مدیر دفتر مکلف است فوراً آنرا بنظر دادرس برساند و اظهار شفاهی در صورت جلسه داد گاه قید و یا مضاء اظهار کننده میرسد.
- ماده ۲۱۲ - دادرس پس از ابلاغ

از ایراد مکلف است ظرف دو روز قرار صادر کند و هر گاه دادرس رد را قبول نکند باید بر رسیدگی ادامه دهد و ایراد کننده میتواند ضمن پژوهش از حکم نسبت با این موضوع اعتراض و تقاضای رسیدگی کند.

ماده ۲۱۴ - هر گاه دادرس رد را قبول کرد یا خود او امتناع از رسیدگی نمود بشعبه دیگر همان داد گاه ارجاع و اگر شعبه دیگری نباشد بکارمند علی البدل و اگر نباشد بنزد یکی دیگر داد گاه رجوع میشود.

در مورد این ماده اگر شب داد گاه متعدد باشد پرونده برای اجراء مقررات فوق نزد رئیس اول داد گاه فرستاده می شود و الا خود دادرس بترتیب مقررات اقدام می نماید.

ماده ۲۱۵ - هر گاه دادرس که رد خود را قبول نکرده از کارمندان داد گاه استان باشد همان شعبه داد گاه استان باید از کارمندان سایر شعب یا کارمندان علی البدل داد گاه استان تکمیل و در قیام دادرس که درخواست رد او شده است قرار مقتضی را بدهد.

(در این موقع آقای رئیس مقام ریاست ترک و آقای دکتر هید (نایب رئیس) ریاست جلسه را عهده دار شدند)

ماده ۲۱۷ - هر گاه چند نفر از کارمندان داد گاه استان رد شوند و رد را قبول ننمایند و عده باقی مانده آن داد گاه و کارمندان علی البدل برای رسیدگی کافی نباشد امر راجع بدیوان کشور میشود و دیوان کشور در صورتی که درخواست رد او را رد کند کار را بداد گاه دیگری که در همان درجه باشد محول میکند.

ماده ۲۲۵ - مدعی میتواند قبل از تقدیم دادخواست یا ضمن دادخواست راجع باصل دعوی در موادر یا در داد گاه درخواست نماید خواسته نماید و داد گاه مکلف بقبول آنست:

- ۱- دعوی مستند بسند رسمی باشد.
- ۲- خواسته در معرض تضییع یا تلف باشد.
- ۳- مدعی خساراتی را که ممکنست بر طرف مقابل وارد آید تقدماً بصدوق داد گاه بر دوازده تعیین میزان خسارت بنظر داد گاه است که درخواست تأمین پذیرفته است و در صورتیکه قرار تأمین اجراء شده مدعی در اصل دعوی بموجب حکم قطعی به بیعتی شد وجه تودیع شده بنابت خسارت تأمین بمحکوم پرداخته می شود.
- ۴- در سایر موارد که بموجب قانون مخصوص داد گاه مکلف بقبول درخواست تأمین باشد.
- ماده ۲۲۴ - در صورتیکه درخواست

تأمین شده باشد مدیر دفتر مکلف است پرونده را فوراً بنظر داد گاه برساند و بخورد باید بر رسیدگی ادامه دهد و ایراد کننده میتواند ضمن پژوهش از حکم نسبت با این موضوع اعتراض و تقاضای رسیدگی کند.

ماده ۲۳۵ - قرار تأمین بطرف ابلاغ و مشارالیه حق دارد ظرف دهر روز بقرار نامبرده اعتراض نماید و داد گاه در معاکات عادی پس از بدادله اویج و در معاکات اختصاری در اولین جلسه با اعتراض رسیدگی نموده و نسبت به آن تعیین تکلیف مینماید.

ماده ۲۳۶ - قرار تأمین باید بمدعی علیه فوراً ابلاغ و پس از آن اجرا شود جز در مواردیکه ابلاغ فوراً ممکن نباشد و تاخیر اجراء باعث تضییع یا تلف خواسته گردد که در این صورت قرار تأمین اجراء و پس از آن ابلاغ میشود.

ماده ۲۷۱ - هر یک از طرفین دعوی میتوانند ورود شخص ثالث در دعوی ایراد کنند در این صورت داد گاه باید قبل از رسیدگی بدعوی تکلیف ایراد مذکور را تعیین نماید چنانچه قرار در دعوی شخص ثالث صادر شود این قرار قطعی خواهد بود هر گاه بر داد گاه ثابت شود که دعوی ثالث بمنظور تبانی یا تأخیر رسیدگی است میتواند دعوی ثالث را از دعوی اصلی تفکیک نموده بهر یک علیحده رسیدگی کند چنانچه بر داد گاه محرز شود که دعوی ثالث باتبانی یا یکی از طرفین دعوی برای اطلاع رسیدگی اقامه شده در صورت محکومیت ثالث به بیعتی داد گاه مکلف است علاوه بر خسارات قانونی او را بدو برابر هزینه دادرس بنفع دولت محکوم نماید.

ماده ۲۷۲ - رویا ابطل دادخواست و ایراد دعوی شخص ثالث مانع از ورود او در مرحله پژوهش نیست.

ماده ۲۷۵ - دادخواست جلب شخص ثالث در دادرس های عادی از مدعی و مدعی علیه تا موعد آخرین لایحه که میبدهند پذیرفته می شود.

ماده ۲۷۷ - محکوم علیه فیضی در صورتیکه بخواهد درخواست جلب ثالث نماید باید دادخواست جلب ثالث را با دادخواست اعتراض توأم بدفتر داد گاه بدهد و نیز معترض علیه حق دارد تا موعدی که بموجب قانون میتواند جواب بدهد دادخواست جلب ثالث بدهد.

ماده ۲۸۰ - در معاکات اختصاری در صورتیکه از موقع تقدیم دادخواست تا جلسه دادرس که تعیین شده مدت برای فرستادن دادخواست و رونوشت مدارک برای اطراف دعوی کافی نباشد مدیر دفتر با اجازه داد گاه دادرس را تعیین داده و به اطراف دعوی ابلاغ مینماید.

ماده ۲۸۱ - شخص ثالثی که جلب میشود مدعی علیه محسوب و تمام مقررات راجعه بمدعی علیه در باره او جاری است هر گاه

بر داد گاه محرز شود که جلب ثالث بمنظور تبانی یا تأخیر رسیدگی است میتواند دادخواست جلب ثالث را از دادخواست اصلی تفکیک نموده بهر یک علیحده رسیدگی کند چنانچه بر داد گاه محرز شود که دعوی جلب شخص ثالث باتبانی مطلوب برای اطلاع رسیدگی اقامه شده در صورت محکومیت جلب بهی حق داد گاه مکلف است علاوه بر خسارات قانونی او را بدو برابر هزینه دادرس بنفع دولت محکوم نماید.

ماده ۲۸۲ - هر گاه شخص ثالث در موعد مقرر پاسخ نداد و یا در روز جلسه حاضر نشد طرفی که خواستار جلب شده می تواند در حین جریان دادرس اصلی یا پس از ختم آن با همان دادخواست که داده است رسیدگی بدعوی را مستقلاً بخواهد.

ماده ۲۹۱ - در مورد ماده فوق اگر دادرس بر حمله صدور حکم رسیده باشد داد گاه حکم خواهد داد.

ماده ۲۹۷ - در مورد بند ۲ از ماده ۲۱۰ در صورت فوت یا حجر یا ممنوعیت وکیل داد گاه بهوکل اطلاع می دهد تا بر حسب مورد شخصاً برای دادرس حاضر شود و یا وکیل دیگر به حکم معرفی کند و در صورت فوت یکی از اصحاب دعوی داد گاه بطرف دیگر اخطار مینماید که جانشین متوفی را تعیین نماید و پس از تعیین جانشین بر گهای لازم بورتی و بی و بی ابلاغ قیم در صورتی که وراثت معجور باشد ابلاغ می شود و در صورت حجر یکی از اصحاب دعوی بر گهای لازم تعیین می شود و قانونی او ابلاغ می گردد و در مورد بند ۳ ماده ۲۹۰ بر گهای لازم بکسی که بجای شمس سابق قسمت او زایل شده تعیین گردیده است ابلاغ میشود.

ماده ۳۰۴ - هر گاه سند یا اطلاعات دیگری که راجع به مورد نزاع است در ادارات دولتی یا شهرداری یا مؤسساتی که با سرمایه دولت تأسیس و اداره میشود با سند یا بانک موجود داشته باشد و داد گاه آنرا مؤثر در تعیین حق بداند بدخواست اصحاب دعوی نامه ای اباده مربوطه نوشته ارسال رونوشت سند یا اطلاع لازم را بذكر موعد درخواست میکند اداره مربوطه مکلف است فوراً درخواست داد گاه را انجام دهد مگر اینکه ابراز سند منافی مصالح سیاسی کشور یا انتظامات عمومی باشد که در این صورت اندازه مزبور باید فرستاده شود و رونوشت آنرا برای دادستان شهرستان رسیدگی بوزیر داد گستری گزارش می دهد چنانچه وزیر داد گستری با عدم ابراز اسناد موافقت نمود آن سند ابراز نخواهد شد و الا باید سند ارائه شود و کسی که

مسئولیت هم ابراز سند با وجود لزوم ابراز آن متوجه او است از خدمت منصرف خواهد شد هر گاه تهیه رونوشت استاندارد ادارات مستلزم هزینه ای باشد بهمه در یک از اصحاب دعوی است که بدخواست او داد گاه سند را از ادارات خواسته است.

تبصره - قسمت اخیر ماده ۳۰۳ در موارد این ماده نیز رعایت خواهد شد.

ماده ۳۱۱ - هر گاه کسی که باید اصل سند را ارائه بدهد در روز تعیین بترتیب فوق سند را حاضر نکند سند مزبور از اعداد دلائل او خارج میشود و پس از تکمیل میداده اویج در صورتی که تقاضا کننده ارائه اصل سند مدعی باشد داد گاه رای مقتضی صادر می کند و چنانچه مدعی علیه باشد داد گاه در صورتی که بتواند رای می دهد و الا دادخواست مدعی را ابطل می کند.

ماده ۳۴۶ - نسبت بدعوی که خواسته آن دو هزار ریال یا کمتر است طرفین دعوی می توانند عین اسناد خود را بداد گاه بدهند.

ماده ۳۷۹ - ادعا جملیت استاندارد فقط در مرحله نخستین میتوان نمود مگر این که سند در مرحله پژوهش ابراز شده باشد و یا در مرحله نخستین مدعی جعل اصل سند را بدو ترتیبکه در نتیجه انکار یا تردید قراض صحت سندی صادر گردد دیگر در همان مرحله ادعای جعل نسبت با آن سند پذیرفته نمیشود.

ماده ۳۸۰ - دعوی جعل نسبت بسندی اگر ضمن بدادله اویج باشد مدیر دفتر مکلف است پرونده را بنظر داد گاه برساند و هر گاه مفاد سند را مؤثر در دعوی بداند دستور می دهد که بطرف مقابل ابلاغ شود و طرف مقابل در موعد مقرر قانونی باید صراحتاً پاسخ بدهد که سند را مسترد میدارد یا با استفاده از آن باقی است و در معاکات اختصاری در صورتیکه داد گاه مفاد سند را مؤثر در دعوی بداند بدلائل جملیت آنرا مؤثر در دعوی خواهد کرد و بدلائل بر جملیت آن نیست.

ماده ۳۸۲ - مدیر دفتر دلائل جعل را بطرف ابلاغ پس از بدادله اویج داد گاه موافق ماده ۲۷۷ اقدام مینماید.

ماده ۳۸۳ - صاحب سند اصلی سندی را که موضوع ادعا جملیت است باید همان وقتی که استفاده از سند را اطلاع می دهد بدفتر داد گاه بسیاری داد گاه سند مذکور را از اعداد دلائل طرف خارج مینماید پس از رسیدن بدفتر داد گاه مدیر دفتر آنرا بنظر رئیس داد گاه رسانیده و داد گاه آنرا فوراً بهر موعد مینماید.

تبصره - در موردیکه وسایل اعلام استفاده از سند مینماید دسترسی باصل سند هم

ندارد حق استمهال در داد گاه در صورتیکه درخواست راه وجه دانست برای یکبار مهلت متناسبی باو بدهد.

ماده ۳۸۴ - هر گاه مدعی جعل در موعد مقرر دلائل دعوی جعل را نهد دعوی جعل بی اثر میشود و اگر طرف نسبت بدلائل جعل پاسخ ندهد بدعوی جعل رسیدگی میگردد.

ماده ۳۸۷ - داد گاه در ضمن حکم راجع بسامت دعوی باید تکلیف سند را که نسبت با آن دعوی جعل شده تعیین نماید اگر آن را محمول نداند استمهال باشد دستور میدهد که سند بصاحب آن رد و در صورتیکه آنرا محمول بداند تکلیف این که باید تمام سند را بپردازد و یا قسمت مجعول در روی سند ابطل گردد و با کلماتی معمو و یا تغییر داده شود تعیین نماید اجرائی رای داد گاه راجع بتکلیف سند منوط بقطعی شدن حکم داد گاه در ماهیت دعوی و گذشتن مدت فرجام باهریم حکم است و متوسط داد گاهی که آخرین حکم قطعی را صادر کرده با حضور دادستان بعمل می آید هر گاه وجود اسناد و نوشتهجات راجع بدعوی جعل در دفتر داد گاه از روی نداشته باشد داد گاه دستور اعاده آن اسناد و نوشتهجات را بصاحبان آن ها از اصحاب دعوی و مطلعین بدهد.

ماده ۳۸۹ - هیچیک از کارمندان دفتر حق ندارند از اسناد و نوشتهجاتی که نسبت با آن ها دعوی جعل شده مدارک تعیین تکلیف ضمن حکم قطعی نسبت به آن ها صادر کنند رونوشت یا شفاخا بدهند مگر با اجازه داد گاه که در این صورت نیز باید در شفاخا رونوشت تصریح شود که نسبت بسند دعوی جعل شده است.

متغلف از سه ماه تا یکسال از شغل دولتی منصرف خواهد شد.

ماده ۳۹۲ - داد گاه پس از ارجاع امر بدادستان رسیدگی آن قسمت از دعوی را که مربوط به جملیت است توقیف نموده منتظر ختم جعل جزائی میشود و رسیدگی بکارگزاران اندازه ای که مربوط بسند متنازع فیو ادعاه بجملیت نیست دنبال کرده و با تمام میرساند.

ماده ۳۹۹ - اگر برک ها و نوشتهجاتی که باید اساس تطبیق واقع شود در یکی از ادارات یا شهرداری ها یا مؤسساتی که با سرمایه دولت تأسیس شده است باشد به استثناء بانکها باید بر گهای مذکور را بعمل تطبیق بیاورند اداره یا مؤسسه مزبور بقیه مسئولیت مکلف است که امر داد گاه را در این باب مجری دارند مگر اینکه ابراز بر گها و نوشتهجات منافی مصالح سیاسی کشور یا انتظامات عمومی باشد که در این صورت اداره یا مؤسسه مزبور باید پاسخ منفی را با توضیح به داد گاه فرستاده و رونوشت آنرا برای دادستان شهرستان آن حوزه ارسال دارد و در صورتیکه کارشناسان استفاده از سند مینماید دسترسی باصل سند هم

پس از رسیدگی بوزیر داد گستری گزارش میدهد چنانچه وزارت داد گستری با عدم ابراز سند موافقت نمود آن سند ابراز نخواهد شد و الا باید سند ابراز شود و کسی که مسئولیت هم ابراز بر گها و نوشتهجات با وجود لزوم آوردن آنها متوجه اوست از خدمت منصرف خواهد شد.

ماده ۴۰۰ - در موارد انکار داد گاه در ضمن قراض صحت سند انکار کننده را به تادیه جریمه ای که کمتر از سه هزار ریال و بیش از پنجاه هزار ریال نباشد محکوم مینماید و در مورد ادعای جعل اهم از اینکه جعل معین شده یا نشده باشد هر گاه مدعی جعل نتوانست محمولیت سند را ثابت نماید بتادیه جریمه ای که کمتر از پنجاه هزار ریال و بیش از صد هزار ریال نباشد محکوم میشود جریمه پس از قطعی شدن و گذشتن مدت فرجام یا ابرام حکمی که در اصل دعوی صادر و مستند بسند مورد انکار یا دعوی جعل است بتوسط داد گاهی که حکم بتادیه جریمه داده وصول خواهد شد.

ماده ۴۰۴ - در شناسا کارشناسان را باید طرفین بتراضی معین کنند و اگر تراضی نشد از بین کسانی که طرفین معرفی مینمایند بقید قرعه انتخاب می شود و در صورتی که معرفی نکرده داد گاه از بین کارشناسان رسمی یا سایر کسانی که در موضوع اطلاعات فنی دارند بقید قرعه معین مینماید.

در صورتی که کارشناس متعدد باشد عده منتخبین باید طاق باشد.

ماده ۴۰۹ - بعد از تعیین کارشناس داد گاه وقت و محل رسیدگی را معین و بکارشناس و طرفین اطلاع میدهد کارشناس باید در وقت مقرر نظر خود را اظهار دارد مگر آنکه موضوع از اموری باشد که اظهار عقیده کارشناس در آن وقت مبسر نباشد در این صورت بتقاضای کارشناس داد گاه مهلت متناسب دیگری تعیین و به کارشناس طرفین اطلاع اعلام میدارد که در آن مدت عقیده خود را اظهار کند و بهر حال اظهار نظر کارشناس باید صریح و موجه باشد هر گاه کارشناس ظرف مدت معینه یا جهت ثانوی عقیده خود را بداد گاه نرساند کارشناس دیگری تعیین میشود و هر یک از اصحاب دعوی که از تعلق کارشناس متضرر شده باشد میتواند از کارشناس مطالبه خسارات نماید که کارشناس متغلف مستحق حق الزحمه نیست.

ماده ۴۰۶ - پس از انقضای مدتی که داد گاه برای اظهار نظر کارشناس معین می کند طرفین مکلفند ظرف یک هفته در دفتر داد گاه حاضر و با ملاحظه رای کارشناس هر اظهاری دارند کتباً بنمایند.

تبصره - در صورتی که کارشناسان

فرموده که ناخدا پس از وصول اظهار عقیده آنان بدقت در آنجا که دفتر بهر بن دعوی اخطار میکنند که برای ملاحظه نظر کار شناسان بدقت دادگاه مراجعه و هر اظهاری دارند طرف یک هفته بنمایند.

ماده ۵۸ - حق الزحمه کارشناس را قبل از مباشرت او به تحقیقات در صورتی که اصحاب دعوی معین نکرده باشند دادگاه معین می نماید و مقدار حق الزحمه با رعایت کسبیت و کیفیت وقت و ارزش زحمتی که کار شناس متحمل می شود معین خواهد شد و دادگاه با در نظر گرفتن اوضاع و احوال کار می تواند حق الزحمه را کمتر از میزان مقرر در آییننامه تعیین نماید.

کارشناس باید نظر خود را در مهلتی که دادگاه معین نموده بدهد و در صورتیکه بدون علم موج در موعد مقرر ندهد علاوه بر مجازات مقرر در ماده ۲ قانون کارشناسی مصوب ۱۳۱۷ بشش ماه محرومیت از کارشناسی محکوم میشود.

ماده ۴۷۶ - احکام مفصله زیر قابل پژوهش نیست.

۱ - احکام صادره در دهوی که خواسته آن پنج هزار ریال یا کمتر باشد.

۲ - احکامی که دادگاههای شهرستان در رسیدگی پژوهشی می دهند.

۳ - احکامی که بر طبق رأی یک یا چند نفر کارشناس صادر شده است که اصحاب دعوی کتباً در تعیین آنان تراضی کرده و رأی آنها را قاطع دانسته اند.

۴ - احکام صادره در دهوی که به اصحاب دعوی کتباً تراضی کرده اند که به دعوی آنان فقط در درجه نخستین و بدون پژوهش رسیدگی شود.

۵ - احکام مستثنیه افراد قاطع دعوی در دادگاه.

۶ - احکام مستثنیه سوگند در مورد فقره ۳ و ۴ صورت جلسه که با مضای طرفین رسیده باشد سند کتبی محسوب است.

ماده ۴۷۸ - قرارهای زیر بنهایی قابل پژوهش است:

۱ - قرار عدم صلاحیت ام از ذاتی است.

۲ - قرار رد دادخواست در صورتیکه ابتداء از دادگاه صادر شده باشد و قرار ابطال دادخواست در مورد اعتراض بر نیت.

۳ - قرار سقوط دعوی.

۴ - قرار عدم اهلیت یکی از اصحاب دعوی.

۵ - قرار رد دعوی یا عدم استماع آن.

۶ - قرار رد درخواست ابطال حکم داور.

۷ - قرار ایتان سوگند در موردیکه دادرسی بواسطه تردید در بقاء حق سوگند را لازم بداند (ماده ۱۳۳۳ قانون مدنی).

ماده ۴۸۳ - هر گاه در محل اقامت پژوهشخواه مقیم ایران دادگاه شهرستان یا بخش نباشد بمرمت مقرر در قسمت اول ماده فوق برای هر ۶۰ کیلومتر مسافت از محل اقامت پژوهشخواه تا نزدیکترین دادگاه یکروز علاوه میشود.

ماده ۴۷۴ - ابتداء مهلت پژوهشی به طریق زیر معین میشود:

۱ - نسبت به احکام حضوری از تاریخ ابلاغ و نسبت به احکام فی الجمله از تاریخ ابلاغ و نسبت به احکام غیر حضوری از تاریخ ابلاغ.

ماده ۴۸۸ - در صورتیکه دادخواست پژوهشی بعد از انقضای مهلت داده شده باشد مدیر دفتر دادگاهی که مرجع رسیدگی پژوهشی است قرار رد آن را صادر مینماید و این قرار ظرف ده روز قابل شکایت در همان دادگاه است قراریکه از دادگاه صادر میشود قابل فرجام نخواهد بود.

ماده ۴۸۹ - رسیدگی پژوهشی بتقدیم دادخواست رامیتوان مستقیماً بدادگاه مرجع رسیدگی پژوهشی ابلاغ کرد و یا بدادگاه استان یا بدادگاه شهرستان یا بهش محل اقامت پژوهشخواه یا بنزدیکترین دادگاه بمحل اقامت او.

ماده ۴۹۶ - هر دادخواست پژوهشی که نکات مذکور در بند ۳ و ۴ ماده ۴۶۱ و ماده ۴۹۲ در آن رعایت نشده و یا تمام هزینه دادرسی پژوهشی آن تأدیبه نشده باشد بجزایان نیفتاده و مدیر دفتر دادگاهی که دادخواست با آنجا داده شده ظرف ده روز از تاریخ وصول دادخواست پژوهشی را بطور تفصیل بدادخواست دهنده کتباً اطلاع داده و از روز ابلاغ پنجروز با رعایت مدت مسافت باو مهلت می دهد که نواقص را رفع کند و اگر محتاج تجدید دادخواست باشد آنرا تجدید نماید و هر گاه در ظرف این مدت دادخواست تکمیل نشود تا تجدید نشد بوجه قرار رد دادگاهی که مرجع شکایت پژوهشی است رد خواهد شد این قراره پژوهشخواه ابلاغ میشود و مشارالیه میتواند ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قرار بیهان دادگاه شکایت نماید رأی دادگاه قابل فرجام نمیشود.

ماده ۴۹۷ - اگر دادخواست مستقیماً بدادگاه مرجع شکایت پژوهشی داده شود مدیر دادگاه از تاریخ وصول دادخواست و در صورتی که دادخواست ناقص باشد از تاریخ رفع نواقص یک هفته از آنرا با پیوست ها برای ابلاغ پژوهشخواه بامور ابلاغ میدهد پژوهشخواه باید در ظرف ده روز پس از وصول دادخواست

اظهارات خود را در دو نسخه نوشته بضمیمه رونوشت مصدق کلبه اسناد و دلائل خود بدقت در دادگاه تسلیم نماید مدیر دفتر نسخه از پاسخ پژوهشخواه و با پیوست های آن برای پژوهشخواه میفرستد کدر ظرف پنجروز پاسخ بدهد و پس از وصول پاسخ با انقضای مدت هر یک از این پاسخها مدیر دفتر پرونده را بدادگاه میفرستد دادگاه در صورتی که محتاج بتوضیحی از طرفین نباشد فوراً رأی میدهد و این رأی حضوری محسوب است و چنانچه محتاج بتوضیح باشد موارد توضیح را در صورت مجلس تعیین و طرفین را برای رسیدگی و دادن توضیح احضار میکند و در جلسه نقطه با اختلاف توضیح از کسی که باید توضیح دهد معاکره ختم و رأی صادر مینماید. عدم حضور طرفین موجب تأخیر محاسبه نموده و دادگاه مکلف است حکم قضیه را صادر نماید و این حکم حضوری محسوب خواهد شد.

ماده ۴۹۹ - در غیر مورد ماده قبل هر گاه دادخواست پژوهشی بدقت در دادگاه صادر کننده حکم یا دادگاه محل اقامت پژوهشخواه یا دادگاه نزدیکترین محل اقامت او داده شده باشد مدیر دفتر آن دادگاه موافق ماده ۹۷ اقدام نموده و پس از اتمام مبادله ابواب و با عدم وصول پاسخ از ناحیه یکی از طرفین در مهلت مقرر با اولین بست پرونده را بدادگاه مرجع شکایت پژوهشی فرستاده مدیر دفتر دادگاه مرجع پژوهشی پرونده کار را بدادگاه میفرستد دادگاه پس از وصول پرونده مانند حکم مذکور در ماده ۴۹۷ عمل میکند.

ماده ۵۰۱ - پژوهش از حکم مانع اجرائی حکم است مگر اینکه قرار اجراء موقت حکم صادر شده باشد.

تبصره - دادخواست اعسار در هر یک در هر یک از مراحل دعوی رسیدگی بدعوی اصلی نیست.

ماده ۵۰۴ - هر گاه یکی از اصحاب دعوی از حکم نخستین درخواست پژوهش نموده باشد طرف دیگر فقط میتواند از همان حکم نسبت بمحکومیت خود یا بدادخواست پژوهشی درخواست پژوهش تمیی نماید.

ماده ۵۰۷ - هیچک از شرایط مذکور در ماده ۴۸۱ تا ماده ۴۹۶ در تبعی جاری نیست.

ماده ۵۱۷ - در مواردی که دادگاه تعیین جلسه مینماید پس از اعلام ختم دادرسی هر گاه بتواند فوراً رأی میدهد و الا متنی ظرف یک هفته برای اظهار اسناد و بطرفین ابلاغ میکند.

ماده ۵۱۹ - احکامی که در رسیدگی پژوهشی صادر میشود قطعی است.

ماده ۵۲۱ - احکام زیر قابل رسیدگی فرجامی است:

۱ - احکام براد گاههای استان.

۲ - احکامی که دادگاههای شهرستان در رسیدگی پژوهشی میدهند.

۳ - احکام قابل پژوهش که از دادگاه های شهرستان حضوری یا فی الجمله صادر و بواسطه انقضای مدت اعتراض و پژوهش قطعی شده اند.

ماده ۵۲۲ - احکام و قرارهای صادره در دهوی که خواسته آن تا بیست هزار ریال باشد و همچنین احکام و قرارهایی که در ضمن رسیدگی باین دهوی بابت از صدور نسبت بمقتضای دعوی مانده خسارت و اعسار و غیره صادر میشود.

۲ - حکم مستند باقرار قاطع دعوی در دادگاه.

۳ - حکم مستثنیه سوگند.

۴ - حکم مستثنیه برای یک یا چند نفر کارشناس که طرفین کتباً در انتخاب آنان تراضی کرده و رأی آنها را قاطع دعوی قرار داده باشند.

۵ - در صورتی که طرفین کتباً حق شکایت فرجامی خود را ساقط کرده باشند ماده ۵۲۴ - قرار زیر بنهایی قابل فرجام است:

۱ - قرار عدم صلاحیت ام از ذاتی و نسبی.

۲ - قرار رد دادخواست در صورتی که بدو از دادگاه صادر شده باشد و قرار ابطال دادخواست در مورد اعتراض بر نیت.

۳ - قرار عدم اهلیت یکی از اصحاب دعوی.

۴ - قرار رد دعوی یا عدم استماع آن.

۵ - قرار رد درخواست ابطال حکم داور.

۶ - قرار ایتان سوگند در موردی که دادرسی بواسطه تردید در بقاء حق سوگند را لازم بداند (ماده ۱۳۳۳ قانون مدنی).

ماده ۵۲۵ - قرارهای مذکور در ماده فوق در صورتی قابل رسیدگی فرجامی است که در مرحله پژوهش صادر شده باشد خواه مستقیماً خواه در پیرو قرار دیگری که در مرحله نخستین صادر شده است.

ماده ۵۲۷ - ابتداء مدت فرجام بشرح زیر است:

الف - برای احکام و قرارهای دادگاه های استان از روز ابلاغ.

ب - برای احکام و قرارهای دادگاه های شهرستان.

۱ - در صورتی که حکم یا قرار از دادگاه شهرستان پس از رسیدگی پژوهشی صادر شده باشد از روز ابلاغ.

۲ - اگر حکم حضوری یا فی الجمله قابل پژوهش بوده و درخواست پژوهش نشده

راهد از روز انقضای مدت پژوهش.

ماده ۵۳۰ - فرجام خواهی بتقدیم دادخواست میشود این دادخواست را میتوان مستقیماً بدیوان کشور دادگاهی که حکم یا قرار را داده است تقدیم کرد و یا بدادگاه استان و یا دادگاه شهرستان و یا دادگاه بخش محل اقامت فرجام خواه و یا بنزدیکترین دادگاه محل اقامت او.

مدیر دفتر دادگاه که دادخواست فرجامی با آنجا داده میشود باید بلافاصله دادخواست را در دفتر ثبت و رسیدگی مشتمل بر نام فرجام خواه و طرف او و تاریخ تسلیم (از روز و ماه و سال) و ذکر شماره ثبت بتقدیم کننده دادخواست بدهد و در روی کلبه بر گهای دادخواست تاریخ تسلیم را قید کند این تاریخ ابتدای هر دهوی فرجامی محسوب است.

ماده ۵۳۱ - در دادخواست باید تاریخ روز و ماه و سال و نام خانوادگی و مشخصات محل اقامت اصحاب دعوی و حکم یا قرار را که نسبت بآن درخواست رسیدگی فرجامی میشود و دادگاه صادر کننده حکم یا قرار و تاریخ ابلاغ آن صریحاً قید شود.

ماده ۵۳۳ - دادخواست و برگهای پیرونده برای تهیه گزارش چنانچه از هر یک از قضات یا دادستانها یا اربابان یا بازاریها گذر آن پرونده مداخله داشته اند تغافل از مواد قانون و یا احوال فرس و یا بی اطلاعی از مبنای قضائی مشاهده نمود آن را مرسوم و با استدلال در گزارش خود تذکر دهد و همچنین نماینده دادستان دیوان کشور در آن شبه نیز مکلف است چنانچه تغلفاتی بشرح فوق در پرونده مشاهده نمود که عضو میز آن را در گزارش خود قید نکرده بود آنرا بمشاورالیه تذکر دهد و در هر دو صورت هر گاه بین عضو میز و نماینده دادستان موافقت در تعقیب حاصل شد و نوشتی از گزارش مزبور رسماً بدادگاه عالی انتظامی فرستاده میشود که طبق مقررات مورد رسیدگی قرار گیرد.

تغلفات از این ماده مستلزم تعقیب انتظامی و مجازات تصور در انجام وظیفه است.

ماده ۵۳۷ - پس از اینکه گزارش عضو میز حاضر شد دادستان یا نماینده او باید کتباً و مستقلاً نسبت بگزارش عضو مزبور و اصل دعوی نظر بدهد گزارش عضو میز و اظهار نظر دادستان یا نماینده او در جلسه رسیدگی با حضور دادستان یا نماینده او قرائت و پس از قرائت قبول درخواست شروع بر رسیدگی فرجامی در اصل دعوی می شود.

ماده ۵۳۸ - در مورد رسیدگی فرجامی تشبیهی این امر است که حکم یا قرار مورد درخواست فرجامی موافق قانون صادر شده پناه در صورت اول حکم یا قرار ابرام و الا با ذکر تمام جهات قانونی مؤثر در نقض حکم یا قرار فرجام خواهی نقض میشود اگر موضوع مورد نقض مجدد در دیوان کشور

فرجامی است نسبت بجهتی که آنرا بشرط خود و مهال قانون میداند نسبتاً درخواست رسیدگی فرجامی نماید در این صورت لازمه فرجام تبعی بطرف ابلاغ میشود که در ظرف ده روز با رعایت مسافت پاسخ بدهد هر چند مدت مقرره برای درخواست فرجام نسبت باوست منقضی شده باشد.

ماده ۵۴۷ - هیچک از شرایط مذکور در ماده ۵۳۰ و ۵۳۱ در فرجام تبعی جاری نیست.

ماده ۵۵۰ - رئیس هر شعبه موضوع دادخواست فرجامی را بنوبت یکی از مستشاران برای تهیه گزارش ارجاع می نماید و مستشار نامبرده منتهی ظرف یک هفته باید گزارش خود را بدهد و در صورتی که مدت مزبور برای تهیه گزارش بواسطه کیفیت کار کافی نباشد باید با ذکر جهت از رئیس شعبه تقاضای تمدید کند.

ماده ۵۵۱ - گزارش عضو میز باید جامع یعنی حاوی جریان ماهیت دعوی و بررسی کامل در اطراف اعتراضات فرجام خواه و جهات قانونی مورد رسیدگی فرجامی باشد.

عضو میز مکلف است ضمن مراجعه پیرونده برای تهیه گزارش چنانچه از هر یک از قضات یا دادستانها یا اربابان یا بازاریها گذر آن پرونده مداخله داشته اند تغافل از مواد قانون و یا احوال فرس و یا بی اطلاعی از مبنای قضائی مشاهده نمود آن را مرسوم و با استدلال در گزارش خود تذکر دهد و همچنین نماینده دادستان دیوان کشور در آن شبه نیز مکلف است چنانچه تغلفاتی بشرح فوق در پرونده مشاهده نمود که عضو میز آن را در گزارش خود قید نکرده بود آنرا بمشاورالیه تذکر دهد و در هر دو صورت هر گاه بین عضو میز و نماینده دادستان موافقت در تعقیب حاصل شد و نوشتی از گزارش مزبور رسماً بدادگاه عالی انتظامی فرستاده میشود که طبق مقررات مورد رسیدگی قرار گیرد.

تغلفات از این ماده مستلزم تعقیب انتظامی و مجازات تصور در انجام وظیفه است.

ماده ۵۵۲ - پس از اینکه گزارش عضو میز حاضر شد دادستان یا نماینده او باید کتباً و مستقلاً نسبت بگزارش عضو مزبور و اصل دعوی نظر بدهد گزارش عضو میز و اظهار نظر دادستان یا نماینده او در جلسه رسیدگی با حضور دادستان یا نماینده او قرائت و پس از قرائت قبول درخواست شروع بر رسیدگی فرجامی در اصل دعوی می شود.

ماده ۵۵۸ - در مورد رسیدگی فرجامی تشبیهی این امر است که حکم یا قرار مورد درخواست فرجامی موافق قانون صادر شده پناه در صورت اول حکم یا قرار ابرام و الا با ذکر تمام جهات قانونی مؤثر در نقض حکم یا قرار فرجام خواهی نقض میشود اگر موضوع مورد نقض مجدد در دیوان کشور

مطرح شود فقط اقدامات دادگامر جوع الیه بمدان نقض مورد رسیدگی و نظر دیوان کشور واقع خواهد شد.

ماده ۶۹۹ - سهو و اشتباه مذکور در ماده ۱۸۹ موجب نقض قرار و با حکم نخواهد شد ولی ذیقن میتواند در صورتیکه حکم یا قرار قبلاً تصحیح نشده باشد از دادگاهی که حکم یا قرار داده است تصحیح آن را بخواهد و اگر ایراد مربوط بمقتضات حکم و یا قسمتی از مورد حکم باشد همان قسمت نقض و بقیه ابرام میگردد هر گاه سهو یا اشتباه مذکور در قرار یا حکم فرجامی باشد تصحیح آن بادیوان کشور خواهد بود.

ماده ۵۷۱ - دیوان کشور پس از نقض حکم یا قرار رسیدگی در ماهیت دعوی را بدادگاهی که مطابق مواد زیر معین میشود ارجاع مینماید.

بعد از نقض فرجامی دادگاهی که رسیدگی باو محول شده با توجه برای دیوان کشور و مستشاران پرونده اگر اقدام دیگری یا توضیحی از طرفین دعوی لازم ندانند بدون تعیین جلسه رسیدگی کرده و مهلت میدهد و اگر اقدام دیگری را لازم دانست تعیین تکلیف مینماید و چنانچه محتاج بتوضیحی باشد بان تعیین موارد توضیح و اخطار آن بطرفین دعوی تعیین جلسه می نماید.

ماده ۵۷۵ - در احکام دیوان کشور نام و مشخصات محل اقامت طرفین و حکم یا قرار که از آن فرجام خواسته شده و خلاصه اعتراضات و دلایلی که فرجام خواه برای نقض حکم یا قرار اظهار کرده قید و اسبابی که موجب نقض یا ابرام حکم یا قرار میشود بطور روشن و کامل ذکر میگردد.

ماده ۵۹۱ - در صورت وجود یکی از جهات اعاده دادرسی نسبت به احکام زیر ممکن است درخواست اعادی دادرسی نمود:

۱ - حکم پژوهشی.

۲ - حکم حضوری مرحله نخستین که بطور قطعی صادر شده است.

۳ - حکم فی الجمله مرحله نخستین که مدت اعتراض آن منقضی شده و غیر قابل پژوهش باشد.

ماده ۵۹۴ - اگر اعاده دادرسی بجهت متغایر بودن دو حکم باشد ابتداء مهلت از تاریخ آخرین ابلاغ هر یک از دو حکم است.

تبصره - در مورد ماده ۵۹۴ ابتدای مهلت از روزی شروع میشود که حکم مغایر باصل در دعوی ابلاغ شود.

ماده ۶۰۷ - باین ماده تبصره زیر اضافه می شود:

تبصره - نسبت به حکمی که در نتیجه اعاده دادرسی صادر میشود فقط یکبار به

آن هم در صورتیکه مورد تقاضای ثانوی منطبق با فقره ۵ یا ۶ ماده ۹۹ این قانون باشد اعاده دادرسی مجدد پذیرفته خواهد شد حکمی که صادر میشود دیگر قابل اعاده دادرسی نسبت بمقاد فوق نیست یا حکمی که قبلاً صادر شده نیست مجری است و الا آنکه درخواست اعاده دادرسی بمقتضای اینک فقط برای یکبار تبصره مسوغ است پذیرفته نشده باشد.

ماده ۶۱۰ - هر گاه اقامتگاه اصحاب دعوی در خارج از مکر دادگاه باشد بر مواد قانونی نسبت بکسانی که اقامتگاه آنها در داخل کشور است از فرار محرومیت کیلومتر یکروز علاوه میشود.

کسر از شصت کیلو متر در صورتیکه کمتر از سی کیلو متر باشد بمسافت می آید و اگر سی کیلو متر یا زیاد تر باشد یکروز برای آن منظور میشود و اگر اقامتگاه اصحاب دعوی در خارج باشد موعده دو ماه در خارج باشد موعده دو ماه و یکروز و اگر در خارج باشد موعده دو ماه است.

ماده ۶۱۸ - دادن مهلت در مواعیدی که از طرف دادگاه تعیین میشود فقط یکدفعه جایز است مگر در صورتی که درخواست کننده مهلت ثابت نماید که عدم انجام کاری که دادگاه خواسته است بواسطه حدوث مانعی بوده که رفع آن موافق در حیطة اقتضا در درخواست کننده نبوده است تبصره - موضوع مواد شامل تجدید جلسات نیست.

ماده ۶۴۵ مکرر - کلبه کارمندان قضائی دادگستری در دهوی مطروحه در دادگستری نمیتوانند داوری نمایند هر چند بتراضی طرفین دعوی باشد.

ماده ۶۴۷ - قانون تسریع معاکات مصوب سوم و دوازدهم تیرماه ۱۳۰۹ باین شرح اصلاح میشود:

در موقع مشاوره و رأی در هر یک از شعب دیوان کشور سه نفر شرکت خواهند نمود که یکی از آنها عضو میز (در صورتیکه حاضر باشد) خواهد بود.

ماده ۷۸۹ - قوانین زیر منسوخ است:

۱ - اصول معاکات حقوقی مصوب ۱۹ ذیحجه ۱۳۲۹ (باستثناء باب ششم).

۲ - قانون تأسیس صلح نواحی و اصلاح بعضی از مواد اصول معاکات مصوب سنبله ۱۳۰۱.

۳ - قانون تقسیم معاکات ابتدائی بدرجات مختلفه و تشکیل صلحهای با صلاحیت نامحدود مصوب سوم جوزای ۱۳۰۲.

۴ - دو قانون راجع بتصرفات در اصول معاکات حقوقی مصوب ۲۴ جوزای ۱۳۰۲.

۵ - اصول معاکات اصلاح شده به موجب ماده واحده.

